

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja õppekava

Karin Siig

KUNSTIMEETODITE RAKENDAMINE ÕPILASTE VÕIMETE, OSKUSTE, HUVIDE JA
VAJADUSTE TUVASTAMISEL NING REALISEERIMISEL

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Külli Salumäe

TÜ VKA huvihariduse lektor

Viljandi 2013

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
1. MIMO PROJEKTI TUTVUSTUS	6
1.2. MIMO projektis tähelepanu all olevad isiksuseomadused	8
1.2.1. Loovuse arendamine	8
1.2.2. Vajadused	9
1.2.3. Huvid	10
1.2.4. Oskused ja võimed	10
2. KÄELISE LOOVTEGEVUSE TÖÖTOAD	12
2.2. Osalejate iseloomustus.....	13
2.3. Rakendatud kunstimeetodid.....	17
2.3.1. Origami.....	18
2.3.2. Dekoratiivsed lilled pakendijäätmetest.....	18
2.3.3. Kangatorutoolid	19
2.3.4. Diskokuul	19
2.3.5. T-särkide ümbertöötlemine.....	19
2.3.6. Diivan	19
2.3.7. Sokikrunn	20
2.3.8. Rullkompositsioonid.....	20
2.3.9. Vaasid	20
2.3.10. Kangatrükk.....	20
2.4. Töötubade kavad.....	21
2.4.1. Esimene töötuba	21
2.4.2. Teine töötuba	24
2.4.3. Kolmas töötuba.....	26
2.4.4. Neljas töötuba	28
2.4.5. Viies töötuba.....	31

2.4.6.	Kuues töötuba	33
2.4.7.	Seitsmes töötuba	36
2.4.8.	Kaheksas töötuba	37
2.4.9.	Üheksas töötuba	39
3.	OSALENUTE TAGASISIDE	43
3.1.	Tagasiside tulemused	43
3.1.1.	Huvid	44
3.1.2.	Oskused	45
3.1.3.	Võimed ja omadused	45
3.1.4.	Vajadused	47
3.2.	Eneserefleksioon	47
	KOKKUVÕTE	49
	KASUTATUD KIRJANDUS	50
	TEISED KASUTATUD ALLIKAD	51
	LISA 1. KÜSIMUSTIK	52
	SUMMARY - APPLYING ART METHODS TO SPECIFY AND REALISE THE CAPABILITIES, SKILLS, INTERESTS AND NEEDS OF STUDENTS	56

SISSEJUHATUS

Kool, kus teostasin oma loov- praktilise lõputöö, on selle piirkonna ainsaks gümnaasiumiharidust pakkuvaks kooliks. Selles väikeses maagümnaasiumis õpib hetke seisuga 218 õpilast ning töötab 32 õpetajat. Kooli eesmärgiks on luua tingimused võimetekohaseks põhi- ja üldkeskhariduse omandamiseks ning mitmekülgseks huvi- ja õppekavaväliseks tegevuseks. Kooli tugevuseks on riigikaitse ja merenduse alane kutseõpe. Muude ringide hulgas tegutseb ka kunsti ja käsitöö ring, mille tegevus on suunatud eelkõige põhikooli õpilastele.

Valisin loov-praktilise lõputöö, kuna soovisin juurde saada praktilist kogemust loovtegevuste juhendamise valdkonnas.

Varem pole ma käelisi loovtegevusi juhendanud, ent enesekindluse selleks on mulle andnud muude valdkondade juhendamiskogemused ja pedagoogilised teadmised, mille olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias õppides saanud. Idee juhendada käelise loovtegevuse töötube tekkis mul sirvides erinevaid taaskasutuse internetilehekülgi. Seejärel pakkus etenduskunstide osakonna projektijuht Irene Hütsi MIMO projekti vahenditest materiaalselt tuge ning otsustasin teha oma loov-praktilise lõputöö MIMO jätkuprojektina. **Minu töö eesmärgiks on kunstimeetodeid rakendades toetada õpilasi nende võimete, huvide, sotsiaalsete ja käeliste oskuste ning vajaduste tuvastamisel ja realiseerimisel.** Eesmärgi saavutamiseks kavandan töötubade tegevused ning viin tegevuste lõppedes noorte seas läbi küsitluse, mille tulemused töötlen ja analüüsin. Minu töö on tähtis, kuna pakub konkreetse tegevusmudeli õpilaste vajaduste, võimete, huvide ja (sotsiaalsete, käeliste) oskuste tuvastamiseks ja realiseerimiseks loovusprojekti rakendades.

Töö koosneb kolmest osast. Esimeses osas annan ülevaate MIMO projektist ning loon praktilisele osale teoreetilise tausta, käsitledes vajadusi, huvisid, oskusi ja võimeid. Töös kasutan Allen Edwardsi vajaduste käsitlust. Sotsiaalsete oskuste käsitlus baseerub antud töös P. Caldarella ja K. W. Merrelli neljale sotsiaalsuse kompetentsuse käsitlusele. Teises osas kirjeldan

rakendatud kunstimeetodeid ning toon välja töötubade kavad koos tegevuse analüüsi ja refleksioonidega. Kolmandas osas käsitlen noorte tagasiside tulemusi ning analüüsin neid.

Loovustubades loodu väljundina valmis rändnäitus, mida võis näha 8. ja 9. mail Orissaare Kultuurimajas, Pärnu-Jaagupi Rahvamajas ja TÕ Viljandi Kultuuriakadeemias. Näitus liikus koos Pärnu-Jaagupi noortegrupiga, kelle juhendajaks oli Liis Luumberg, kes samades sihtkohtades koos enda poolt juhendatud noortega esitlesid noorteetendust „Mina ja Maailm“. Osa loovustubades loodust leidis rakendust ka selles lavastuses.

1. MIMO PROJEKTI TUTVUSTUS

MIMO on aastatel 2011 – 2013 läbiviidav Soome – Eesti ühisprojekt, mille raames toimuvad Eesti erinevais paigus erinevad töötoad noortele. Etenduskunstide töötubade läbiviimisel erinevates noortekeskustes ja koolides on osalenud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia etenduskunstide ja kultuurhariduse osakonna üliõpilased. Muusikatöötube on korraldanud Von Krahli Teater Tallinnas. (www.mimo.ee)

MIMO projekti sisuks on kunstimeetodite rakendamine noorsootöös. Rakendatakse meeskonnatööd, väärtustatakse inspiratsiooni ja tegemise rõõmu. (Krappe, Parkkinen & Tonteri 2012, lk 5)

Kunstimeetod on juhendaja ja osaleja ühise loova tegevuse viis, mida kasutatakse loovtöö teostamiseks. Juhendaja valib loovtöös rakendatavad kunstilised väljendusvahendid (visuaalsed, muusikalised, draama, tantsulise liikumise jne) ja rakendamise viisid, mille abil ta suunab osaleja tegevust loovtöö teostamisel. (Küllil Salumäe, 2013)

Projekti käivitamise põhjuseks on noorte kõrvalejätetus olulistest ühiskonnaprotsessidest üle kogu Euroopa. Noorte võõrandumine ühiskonnast, kooli madal atraktiivsus ja subjektiivse heaolu tunde puudumine on piireületavad probleemid. Sagedased on koolivägivalla juhtumid ning demograafilised andmed, mis puudutavad noorsoo multikultuurilisust ning mitmekesisust, on pidevas muutumises.

Kultuur ja kunst on heaks vahendiks noorte enesetunde tõstmisel. MIMO keskendub väljakutsele koolitada noortega töötavaid inimesi, anda neile mitmekülgseid professionaalseid teadmisi sellest, kuidas rakendada kunstimeetodeid preventiivses noorsootöös nii Soomes kui Eestis. Projekt loob koostööd, eriti just noorteorganisatsioonide, koolide ja ülikoolide vahel arendamaks multiprofessionaalset meeskonnatööd, mida MIMO projektis nähakse kui uut viisi töötamiseks: noorsootöötajad ja kunstnikud, samuti nagu sotsiaal- ja tervisetöötajad, liidavad oma tugevused igapäevases töös väljakutseks olevate noortega. Multiprofessionaalne meeskonnatöö on professionaalide töövahend ning meetod noorte heaolu tõstmiseks. (Krappe, Parkkinen & Tonteri 2012, lk 5)

MIMO – Moving In, Moving On! on Kesk-Läänemere INTERREG IV A 2007-2013 programmi poolt rahastatud Lõuna-Soome ja Eesti allprogrammi koostööprojekt. Programmi ühised prioriteedid on turvaline ja tervislik elukeskkond; majanduslikult konkurentsivõimeline ja innovaatiline regioon ning atraktiivsed ja dünaamilised kogukonnad. (www.mimo.ee)

MIMO projekti eesmärgiks on toetada noori oma võimete, vajaduste, oskuste ja huvide tuvastamisel ja realiseerimisel, rakendades töös noortega kunstipõhiseid meetodeid, mis võimaldavad luua eesmärgi täitmiseks vajaliku turvalise keskkonna eneseväljenduseks (Luumberg 2012, lk 3).

1.2. MIMO projektis tähelepanu all olevad isiksuseomadused

Järgnevalt käsitlen võimete, vajaduste, oskuste ja huvide mõisteid. Antud mõisted on minu töös olulised, kuna need on isiksuse omadused, mida on noortel võimalik loovustubades tuvastada ja realiseerida. Ühtlasi on MIMO projekti eesmärgiks antud isiksuse omaduste tuvastamine ja realiseerimine töötubades.

1.2.1. Loovuse arendamine

Loovusõpetuse dotsent Eda Heinla on võtnud artiklis „Loovus – andekuse komponent“ loovuse mõiste kokku kahe tähendusega (Heinla 2013, lk 1):

- 1) Loomine kui tegevus – siia kuuluvad loomisfaasis toimuvad kognitiivsed protsessid (ka loov mõtlemine)
- 2) Looming kui loomeprotsessi tulemus – siia kuuluvad uudne idee, toode, kunstiteos jm

Teresa Amabile (1989) on oma uurimuste alusel välja pakkunud lapse loovuse avaldumist toetavad põhitõed õppetöös (Heinla 2013, lk 5 järgi):

- a) lapses motivatsiooni tekitamine, et õppimine on väga tähtis ja väga tore tegevus, millega kaasneb ülesandele täieliku pühendumise kogemus;
- b) väljaspool kooli õpitud teadmiste kasutamise võimaldamine, uute seoste leidmine ning selle alusel erinevate ideede väljapakkumine;
- c) lapsel on alati võimalus välja öelda oma mõtteid ja ülesannete lahendusi, eriti siis kui ta on segaduses ja ehmunud oma ebatavalisest ideedest st. täiskasvanu talub „mõistlikke“ vigu;
- d) täiskasvanud õpetaja on vahend (ressurss), mitte politsei st. lapsed respektiivad õpetajat ning samas tunnevad ennast koos temaga mugavalt ja vabalt.

1.2.2. Vajadused

Toon oma töösse Allen Edwardsi käsitluste vajadustest, käsitlus on asjakohane, kuna hõlmab sotsiaalseid vajadusi, mida noortel on võimalik loovustubades osaledes enda kohta tuvastada ja/või realiseerida.

Allen Edwardsi (1959) vajaduskäsitlus puudutab vajadusi teistega suheldes ehk sotsiaalseid vajadusi (Heiki Krips 2011, lk 20-21 järgi):

1. **Saavutusvajadus** – vajadus edu saavutada, anda endast parim, olla edukas, teha tööd paremini kui teised, teha midagi tähtsat.
2. **Austusevajadus** – vajadus saada teistelt positiivset tagasisidet, tunnustada teisi, austada autoriteete, austada teiste arvamust.
3. **Korravajadus** – vajadus korra ja plaanipärasuse järele, vajadus kavandada kõik tööd ja tegemised, vajadus nõuda korda asjades ja tegemistes.
4. **Väljapaistmise vajadus** – vajadus silma paista, rääkida teravmeelselt, kõneleda endast, olla tähelepanu keskpunktis, avaldada teistele muljet, näidata ennast targemana kui teised.
5. **Kuuluvuse vajadus** – ühinemise vajadus, vajadus sõpruse järele, vajadus teistega koos tegutseda, vajadus samastada end teistega.
6. Teiste mõistmise vajadus
7. **Kaitstuse vajadus** – vajadus tunda abi, toetust ja kaitset teistelt, vajadus selle järele, et „teised mõistaksid“.
8. **Teiste aitamise vajadus** – hoolitsusvajadus; vajadus aidata ja toetada neid, kes on vähem edukad, kes on hädas; vajadus olla teiste suhtes sõbralik ja kaasatundev.
9. **Vajadus muutuste järele** – vajadus teha uusi ja erinevaid asju, vajadus muuta ja muutuda.
10. **Vajadus viia asjad lõpule** – vajadus teha tööd seni, kuni see on valmis, vajadus selguse ja lõpetatuse järele, vajadus lahendada kõik probleemid.
11. Domineerimise vajadus
12. Enese alandamise vajadus
13. Sõltumatuse vajadus
14. Seksivajadus
15. Agressioonivajadus

Juhendades loovustube keskendusin kõige enam saavutus-, austus- ja korravajadusele, väljapaistmise, kuuluvuse ja kaitstuse vajadusele, teiste aitamise vajadusele ning vajadusele viia asjad lõpule ja vajadusele muutuste järele. Tulenevalt käelise loovtegevuse iseloomust, püüdsin noortele pakkuda just nende vajaduste teadvustamise ja rahuldamise võimalust.

1.2.3. Huvid

Huvi on emotsioon, mis põhjustab fokuseerima tähelepanu mingile objektile või protsessile. Huviks võib nimetada ka inimese hobi, millega ta hea meelega tegeleb. Huvi vastandemotsiooniks on apaatia ehk huvi puudumine. (et.wikipedia.org)

Põhikooli riikliku õppekava õppe-ja kasvatusesmärkide all on toodud põhikooli sihiseade ühe punktina välja: Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis. (2011, lk 2)

Gümnaasiumi riikliku õppekava üldosas on esimese alusväärtusena välja toodud järgmine: Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Gümnaasium loob igale õpilasele võimalused tema võimete maksimaalseks arenguks õpilase eelistusi arvestades, loovaks eneseteostuseks, teaduspõhise maailmapildi kinnistumiseks ning emotsionaalse, sotsiaalse ja kõlbelise küpsuse saavutamiseks. (2013, lk 1)

1.2.4. Oskused ja võimed

Oskused ja võimed on isiksuseomadused, mis aitavad meil toime tulla tegevustega, mis ette võtame. Järgnevalt käsitlen sotsiaalseid oskusi ja võimeid.

Tuginen seejuures Paul Caldarella ja Kenneth W. Merrell'i käsitlustele sotsiaalsetest oskustest (vt Tabel 1), kes on esitanud artiklis Common dimensions of social skills of children and

adolescents sotsiaalse kompetentsuse komponendid ja nende komponentide koosseisu kuuluvate oskuste loetelu (Caldarella & Merrell 1997):

1. **Suhted eakaaslastega** (oskus öelda ja vastu võtta komplimente, abi pakkumine, vabandamine, kaaslaste eest seismine, osalemine ühistes tegevustes jne)
2. **Akadeemilised oskused** (õpetaja juhtnööride kuulamine ja täitmine, iseseisvus ülesannete täitmisel/lõpetamisel, individuaalsete tööülesannete täitmine oma võimete tasemel jne)
3. **Nõustumine** (instruktsioonide ja juhendite järgimine, reeglite järgimine, vaba aja mõistlik kasutamine, kriitikale ja märkustele kohane reageerimine jne)
4. **Kehtestamisoskused** (initsiatiivi ülesnäitamine teistega suhtlemiseks, komplimentide tunnustamine, enda kohta positiivse välja toomine jne)

Võime on isiksuseomadus, mis võimaldab sooritada midagi heade tulemustega. Igal inimesel on võimed ja võimekas võib olla mitmel alal. Võimed soodustavad teadmiste ja oskuste omandamist, kuid ei ole ise teadmised ja oskused. Võime on isiksuse omadus, mis võimaldab midagi sooritada heade tulemustega. (www.rajaleidja.ee)

Võimete jagunevad kolmeks (www.rajaleidja.ee) :

1. üksikvõimed - olemuselt lihtsad võimed. Näitkeks: taju kiirus, silmamõõdu täpsus, värvide eristamine, mälu maht, tähelepanu koondamine jne.
2. erivõimed - koosnevad mitmetest lihtsamatest võimetest, olles rakendatavad mingil kindlal alal või erialal.

Näiteks: erivõimed matemaatika, kunstide, organiseerimise alal.

3. üldvõimed - iseloomustavad inimese üldist vaimset arengutaset ja on rakendatavad inimtegevuse väga paljudel aladel.

Näiteks: intelligentsus, loominguline võime jne.

2. KÄELISE LOOVTEGEVUSE TÖÖTOAD

Minu juhendatavad käelise loovtegevuse töötoad ehk lühidalt loovustoad oli kokkuvõttes tervikprojekt, mis koosnes töötubadest, kolmest näitusest Orissaares, Pärnu-Jaagupis ja Viljandis ning osalemisest Liis Luumbergi juhendatava Pärnu-Jaagupi noortelavastuse kujundamisel. Lavastus pandi kokku kunstimeetoditel põhinevates töötubades valminud materjalist ning meie, loovustubades osalejad ja mina, saime töötubades valminud esemetega rekvisiitide näol seda lavastust toetada. Otseselt eraldi me selle jaoks midagi ei teinud, ent toolide patju said Liis Luumbergi juhendatavad noored lavastuses kasutada. Lisaks aitasime neid riietuse ja soengute loomisel. Meie poolt valmistatud diskokuul oli samuti lavastuse üks rekvisiite. Riietuse puhul õpetasime neile ühe lihtsa ja kiire mooduse T-särgi ümbertöötlemiseks ning soengu ideena tõime välja sokikrunni (vt ptk 3.3.7) lahenduse.

Kuna MIMO projektist saadud materiaalne tugi oli mõeldud nii minu juhendatavate kui Luumbergi juhendatavate noorte tarbeks, näitasime oma töötubade väljundeid koos kolmes eri paigas – Orissaare Kultuurimajas, Pärnu-Jaagupi Rahvamajas ning TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias. Idee teha koostöö Liis Luumbergiga tundus huvitav ja vajalik – meie praktiliste osade väljundid olid üksteist toetavad.

Töötoad toimusid kooli tütarlaste käsitöö ja kodunduse klassis, kus on suured aknad ja hea valgus. Lauad on küll vanad ja rasked, kuid paigutades kaks kaheinimese lauda kokku saime rohkem ruumi näiteks kanga lõikamiseks ja muude materjalide paigutamiseks. Samuti on hea teha käelist loovtegevust, kui on palju ruumi. Klassis oli vee keetmise võimalus, mida alates neljandast loovustoast ka kasutasime.

Osalejaid oli kaheksa neidu vanusevahemikus 13 – 19 aastat.

Töötubade ja näituste toimumise ajakava:

- 20.03.13 – 1. loovustuba
- 28.03.13 – 2. loovustuba
- 4.04.13 – 3. loovutuba
- 11.04.13 – 4. loovutuba
- 20.04.13 – 5. loovustuba

- 25.04.13 – 6. loovustuba
- 27.04.13 – 7. loovustuba
- 2.05.13 – 8. loovutuba
- 5.05.13 – 9. Loovustuba
- 8.05.13 – näitus Orissaare Kultuurimajas
- 9.05.13 – näitused Pärnu-Jaagupi Rahvamajas ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias

Eesmärgid endale kui juhendajale:

- 1) Arendada osalejate sotsiaalseid ja käelisi oskusi
- 2) Pakkuda osalejatele nende võimete ja omaduste tuvastamise ja realiseerimise võimalust
- 3) Pakkuda osalejatele võimalust tuvastada ja realiseerida oma vajadusi
- 4) Pakkuda osalejatele loovat eneseväljenduse võimalust läbi erinevate kunstimeetodite

Rühmaga ühiselt sõnastatud tulemused, milleni kavandasime jõuda:

- 1) Valmistada kooli jaoks diskokuul
- 2) Luua kooli juurde istumisvõimalusi
- 3) Valmistada ilusaid ja/või praktilisi esemeid, tundes sealjuures isetegemise rõõmu

2.2. Osalejate iseloomustus

Töötube läbi viies teostasid osalejate vaatluse osavaatluse meetodil eesmärgiga saada ülevaade nende sotsiaalsetest oskustest. Tuginesin Caldarella ja Merrelli sotsiaalse kompetentsuse mudelile ning jälgisin nende kompetentside koosseisu kuluvate sotsiaalsete oskuste ilmnemist, mille edasiarenemist püüdsin oma töötubades osalejatel saavutada. Järgnevalt kirjeldan iga osaleja omadusi, hoiakuid, käitumist rühmaliikmena ja suhtlemisharjumusi.

T 1 on 15-aastane õpilane. Väga aktiivne nii huvitegevuses, kui ainealastes tegevustes. Võitnud sel aastal 4 erinevat maakondliku aineolümpiaadi. Kuulub õpilasesindusse ja käib neidude kooris. Ehkki ta on väga aktiivne, on ta suhteliselt tagasihoidlik ja vaikne. Alles viimastes töötubades hakkas enam suhtlema. Nõu ei küsi peaaegu kunagi. Võtab aega, et mõelda, kuidas teha soovib, ning seejärel tegutseb. Käeliselt väga andekas.

T 2 on 17-aastane õpilane. Teiste huviringide seas käib näiteringis. On suhteliselt ebakindel, küsib palju nõu ning saab seeläbi enesekindlust juurde. Kahtleb ja mõtleb kaua, enne kui tegutseb. Ka peale tegevuse lõpetamist on vahel rahulolematu. Suhtleb kõige enam T 5-ga. On rõõmsameelne ning hea keskendumisvõimega, ei lase end teistest häirida. On huvitatud Korea filmikunstist. Tema tööd on enamasti lihtsad, kuid mõjuvad. Pisut pelgab katsetada.

T 3 on 13-aastane õpilane. On väga jutukas. Tal on suur kuuluvus- ja turvatunde vajadus. Õpetajad suhtuvad temasse eelarvamusega (kui mainisin ühele selle kooli õpetajale, et T 3 osaleb samuti loovustubades ning tuleb ka ringreisile kaasa, mainis õpetaja, et tema peale loota ei tasu, ometi oli ta alati esimesena kohal) ning ka kaaslased vihjavad aeg-ajalt sellele, et ta pole just kõige nutikam. Kuid töötubade ülesannetega tuleb ta hästi toime, kui tal on fotoaparaat kaasas, siis ta alati pildistab nii protsessi kui ka lõpptulemusi erinevate nurkade alt. On tähelepanelik, mis puudutab visuaalset külge erinevates olukordades. Talle meeldib endast rääkida, on meeldiv ja avatud suhtleja. Käib neidude kooris. Tema tööd on rõõmsameelsed ning ta kasutab alati ise segatud värve, talle meeldib katsetada.

T 4 on 14-aastane õpilane. Äärmiselt vaikne tüdruk. Sarnaselt oma õele (T 1) ei küsi kunagi abi, vaid toimetab omaette. Pole harjunud oma arvamust avaldama, vestlustes tihti ei osale ning on hädas, kui tal palutakse oma arvamust avaldada. Viimastes töötubades hakkas tasapisi veidi enam suhtlema. Toimetab kiiresti. Kohati suhtub teravmeelselt oma kaaslastesse. Igal vabal hetkel on süvenenud oma nutitelefoni. Käib neidude kooris. Oma töödes leiab tihti klassikaliselt lihtsad, kuid mõjuvad lahendused.

T 5 on 17-aastane tüdruk. Oma valikutes enesekindel, kuid suulises eneseväljenduses ebakindel. Ehkki tal on alati oma arvamus, on tal keeruline seda välja ütelda. Tema tööd on eranditult väga hästi läbi mõeldud ning ta on alati oma tulemusega rahul. Suhtleb kõige enam T 2-ga. Võib isegi öelda, et esialgu hoidsid nad pigem omaette. Käib näiteringis ning on sarnaselt T 2-ga huvitatud Korea filmikunstist. Tema tööd tunneb ära nende lihtsuse ja tehniliselt viimistletud soorituse järgi.

T 6 on 15-aastane 9.klassi tüdruk. Osales ainult esimeses töötoas. On väga aktiivne huvitegevuses, käib muusikakoolis ja robootikaringis, mistõttu ei olnud tal võimalik rohkem osaleda.

T 7 on 19-aastane õpilane. Käib näiteringis ja neidude kooris, on õpilasesinduse president ning aktiivne ka muudes huvitegevustes. Kuna ta on aktiivne väga paljudes valdkondades, võib see

olla põhjuseks, et kohati on tal keeruline keskenduda. Saab kõikide töötoas osalejatega väga hästi läbi, on seltskondlik, võiks isegi öelda, et seltskonna hing. Tema tööd on alati rõõmsameelsed ning pea alati erinevad teistest. Aitab teisi hea meelega.

T 8 on 14-aastane õpilane. On äärmiselt rõõmsameelne ja positiivse ellusuhtumisega ning väga viisakas. On väga ettevaatlik oma väljaütlemistes. Tegeleb hobustega ning käib ratsutamistrennis ja neidude kooris. Käitub väga täiskasvanulikult ning väljendab end alati korrektselt ega kasuta slängi.

T 9 on 17-aastane tüdruk. On pärit mandrilt ning seetõttu oli tema osalemine nädalavahetusel raskendatud. Liitus töötoaga kolmandal korral. Kuulub õpilasesindusse ja käib neidude kooris. On väga viisakas ning sarnaselt **T 8**-le on suheldes pisut ettevaatlik. Tema töödes domineerib mängulisus ja julge värvide ning materjalide kasutus.

T 1 ja **T 4** on õed. **T 1** ja **T 6** käivad ühes klassis. **T 2**, **T 5** ja **T 9** käivad ühes klassis. **T 3**, **T 4** ja **T 8** käivad ühes klassis.

Järgnevalt olen tabelisse süstematiseeriunud rühmaliikmete hästi arenenud ja arendamist vajavad sotsiaalsed oskused suhetes eakaaslastega, akadeemilised oskused, nõustumine ja kahtestamisoskused. Süstematiseerimine iatab luua paremini mõistetavat tervikpilti osalejate sotsiaalsetest oskustest.

Tabel 1. Osalejate sotsiaalsed oskused!

	Rühmaliikmete sotsiaalsed oskused (Caldarella ja Merrelli järgi)			
Osaleja	Suhted eakaaslastega	Akadeemilised oskused	Nõustumine	Kehtestamisoskused
T 1	On veidi kohmetu ega oska vastu võtta komplimente, tihti ei osale vestlustes	Ülesannete täitmisel on alati iseseisev, ega küsi abi.	Jälgib reegleid ja kasutab vaba aega üldjuhul mõistlikult	Teistega suhtlemiseks ta initsiatiivi üldjuhul üles ei näita. Oskab enda kohta positiivset välja tuua
T 2	On hea huumorimeele ja empaatiavõimega. Talub hästi kriitikat ning järgib reegleid.	Kuulab ja täidab õpetaja juhtnööre. Ülesannete täitmisel pole alati iseseisev, oskab küsida nõu.	Järgib instruksioone ja juhendeid, kasutab vaba aega mõistlikult.	Tunnustab komplimente. Teistega suhtlemisel üldjuhul initsiatiivi üle ei näita.
T 3	Osaleb alati ühistes	Kaaslaste mõjutusi	Töövahendeid	Sõbruneb

	tegevustes ja vestlustes. Talub kriitikat.	ignoreerida ei oska.	koristab kiiruga ning ebapõhjalikult. Kriitikale ja märkustele ei reageeri kohaselt	kaaslastega kergesti. Näitab üles initsiatiivi teistega suhtlemisel.
T 4	Osaleb küll ühistes tegevustes, kuid mitte vestlustes, komplimente teistele ei ütle ja ise vastu võtta ei oska.	Ülesannete täitmisel on iseseisev. Küsimuste esitamine on tal raske.	Vaba aega mõistlikult ei kasuta, märkustele ja kriitikale kohaselt ei reageeri	Teistega suhtlemisel initsiatiivi üles ei näita
T 5	Omab häid juhtimisoskusi. Jääb alati rahulikuks, kui ilmnevad probleemid	On ülesannete täitmisel ja lõpetamisel iseseisev, oskab küsida vajadusel abi.	Vaba aega kasutab mõistlikult, oma töökoha koristab alati ise. Talle määratud ülesanded viib alati lõpule.	Sõbruneb teistega kergelt ning oskab enda kohta positiivset välja tuua
T 7	Oskab öelda ja vastu võtta komplimente, pakub abi ja vabandab vajadusel. Omab juhtimisoskuseid, on hea huumorimeelega ja osaleb alati ühistes tegevustes ja vestlustes	Kuulab õpetaja juhtnööre, samas on ülesannete täitmisel iseseisev ja oskab vajadusel ka abi küsida.	Vaba aega ei kasuta mõistlikult. Koristab alati enda järelt.	Esitleb ennast võõrastele julgelt, on enesekindel ja sõbruneb teistega hästi, oskab enda kohta positiivset välja tuua ja näitab initsiatiivi teistega suhtlemisel
T 8	Oskab vabandada, osaleb ühistes tegevustes, talub kriitikat, järgib piiranguid ja reegleid	Kuulab ja täidab õpetaja juhtnööre, oskab vajadusel küsida abi	Koristab alati oma töövahendid ning kasutab vaba aega mõistlikult	Teistega suhtlemisel otsest initsiatiivi üles ei näita. Tunnustab komplimente
T 9	Osaleb ühistes tegevustes ja vestlustes, pakub abi ja talub kriitikat, on kaaslaste suhtes empaatiline, oskab vabandada	Oskab vajadusel küsida abi, oskab küsimusi esitada, on ülesannete täitmisel/lõpetamisel iseseisev	Järgib reegleid ning instruksioone ja juhendeid. Reageerib kriitikale kohaselt	Tunnustab komplimente, kuid enda kohta positiivset välja tuua ei oska, sõbruneb teistega meelsasti

2.3. Rakendatud kunstimeetodid

Kunstimeetod on juhendaja ja osaleja ühise loova tegevuse viis, mida kasutatakse loovtöö teostamiseks. Juhendaja valib loovtöös rakendatavad kunstilised väljendusvahendid (visuaalsed, muusikalised, draama, tantsulise liikumise jne) ja rakendamise viisid, mille abil ta suunab osaleja tegevust loovtöö teostamisel. (Külli Salumäe, 2013)

Kunstimeetodite rakendamiseks töötubades valisin nägemismeele kaudu tajutavad visuaalsed väljendusvahendid.

Kunstidega tegelemise kaudu areneb õpilase eneseväljenduoskus ja aktiivsus, õpilane genereerib ja jagab ideid. Õpilane õpib kunstitööde tegemise ja analüüsimise kaudu tundma traditsioonilist ja kaasaegset kunstikeelt – selle sisu, vorme ja tähendusi. Kunstide uurimise ja analüüsimise kaudu areneb mõistmine ja kriitikameel ning vastutustunne isiklike väärtussüsteemide ees. Oluline on avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele. (Esnar, Tuulmets & Maalust 2013, lk 2)

Sisuliselt tegelesime noortega minu juhendamisel käelise loovtegevuse töötubades loovtöödega, milleks olid origami, dekoratiivsed lilled pakendijäätmetest, kangatorutoolid, diskokuul, T-särkide ümbertöötlemine, diivan, sokikrunn, rullkompositsioonid, vaasid ja kangatrükk. Väljundiks oli valminud esemetest näitus.

Allpool kirjeldatud meetodid võimaldavad arendada loomingulist mõtlemist, õmblemisoskusi, värvimisioskusi, pindade katmise oskusi, materjalide töötlemisoskusi. Lisaks veel võimet teha loogilisi järeldusi ning lahendada probleeme loovalt. Töötubades osaleval noorel, lahendades ettetulevaid probleeme, olgu need siis seotud teostusega, värvi- ja/või materjalivalikutega, tuleb lahendada need loovalt - pülesannete teostamisel tuleb tulenevalt hetkeolukorrast ja valmistatavast esemest ette momente, kus tekivad küsimused, millele tuleb leida vastused. Näiteks kui liimipüstoliga kompositsiooni tükke kokku liimides jäävad liimist järele peened niidid, mis on küll läbipaistvad, kuid jäävad siiski näha ja võivad jääda häirima, siis loov lahendus probleemile võiks olla – panna see enda jaoks tööle. Konkreetne olukord tuli ka töötubades ette, ning osalejad lahendasid selle järgmiselt: nad mitte ei püüdnud niite eemaldada, vaid tekitasid neid pigem juurde, tulemuseks oli ämblikuvõrguefekt, mis oleks justkui õrnalt kastene. Lisaks osaleja isiklikule eduelamusele on siinkohal oluline leidlikkust ja

loovat probleemilahendamist tunnustada ka juhendaja poolt, mida ma ka tegin. Nii olen läbi kõigi töötubade tunnustanud sarnaseid lähenemisi probleemide lahendamisel.

Materjali leidmisel püüdsime koos osalejatega olla samuti loovad – leida võimalikult palju materjali, mida taaskasutada. Kasutamisele tulid nii wc-paberi rullid, munakarbid kui ka suuremad jäätmed nagu kangatorud ja kaubaalus.

Ideid leidsin enne töötubade algust erinevatelt populaarsetelt internetiaadressidelt, nagu näiteks www.pinterest.com, kus on erinevaid häid nippe taaskasutamise kohta ja Facebooki kasutajalt Kendin Yap, mis on Türgi kodukujunduse lehekülg, kust leiab ideid nii toidu dekoratiivseks valmistamiseks, kui huvitavateks sisekujunduslahendusteks. Viies läbi töötube, tutvustasin ka osalejatele internetiaadresse, viidates ideede päritolule. Osalejate jaoks olid antud internetileheküljed sellest vaatenurgast uudsed.

2.3.1. Origami

Origami on paberivoltimise kunst, mis on pärit Jaapanist. Origami stiilis voltimise teeb eriliseks asjaolu, et elemendid valmivad täielikult ilma kääre ja liimi kasutamata, vaja on vaid enamasti ruudukujulist paberit. Minu isiklik kokkupuude origamiga leidis aset 2010. aasta kevadel ühel noortevahetusel Taanis, kus osalesin origami-teatri töötoas. Sisuliselt õppisime voltima lihtsamaid elemente ning kasutasime eranditult kõiki volditud esemeid etenduses, mis valmis origami-teatri töötoa raames. Origami rakendusvõimalused on äärmiselt laiahaardelised, alustades kaunistava funktsiooniga elementidest, mida võib kasutada näiteks kaartide, kingituste või ruumide dekoreerimiseks, lõpetades praktilise väärtusega elementidega, mida saab kasutada näiteks esemete hoiustamiseks, raamatutes järjehoidmisteks jne. Origami tehnikas volditud esemetel on tihti lisaks esteetilisele väärtusele ka praktiline väärtus.

2.3.2. Dekoratiivsed lilled pakendijäätmetest

Pakendijäätmetest, konkreetsemalt munakarpidest on lihtsal moel võimalik vormida rooside ja nartsisside õisi. Munakarbi roosid on tuntud ka „süüterooside“ nime all. Seda juhul, kui kroonlehtede kinnitamiseks kasutatakse sulatatud küünlaid ning väljundiks on sel juhul tule süütamiseks kasutatav element. Peale süütamise võimaluse, saab roose ja nartsisse kasutada

dekoratsioonideks laval või kodustes ruumides. Samuti saab roosi või nartsissi lisada kinkepakendile kaunistuseks. Kunstlilledena võib neile ka varred teha ning kimbuna vaasi panna.

2.3.3. Kangatorutoolid

Õiges koguses on paber teatavasti äärmiselt tugev materjal, näinud www.pinterest.com leheküljel tooli, mis oli tehtud rullikeeratud ajalehtedest, tekkis mul soov proovida sama teha. Kuna mul kodus vedeles laste mänguasjakastis ka tugevamaid torusid, mis olid seest tühjad – kangarullitorud, leidsin, et neid saaks ka edukalt kokku liimida. Kuna torud on erinevate pikkuste ja jämedustega saagisin need ühepikkusteks. Samal põhimõttel – liimides papptorusid üksteise külge, võib teha ka muid mööbliesemeid, näiteks laudu – mõelda tuleks vaid laua kattematerjalile.

2.3.4. Diskokuul

Diskokuuli saab rakendada kahtlemata peosaalide kaunistamiseks – suunates sinna õiges koguses valgust, jätab ta pindadele palju väikseid valguse laike. Koolikeskkonnas võib diskokuuli kasutada ka näiteks füüsika tunnis, seletamaks, kuidas valgus peegeldub.

2.3.5. T-särkide ümbertöötlemine

Vajadus töödelda suuri T-särke ümber tekkis mul pedagoogilisel praktikal viibides, kus kohalik huvijuht, teades, et ma olen taaskasutuse teemadest huvitatud, palus mul leida rakendusvõimalus kümnele XXXL suuruses kooli logoga särkile, mida antud suuruses, polnud huvi kellelgi kanda. Leidsin võimaluse teha särgist kolme lõikega eest lahtine vest. Töötubades katsetasid osalejad ka teisi variante, mida eelnev internetilehekülj pakkus. Taolist särkide ümberlõikamist võib rakendada särkide puhul, mis on kas liiga suured, liiga kulunud, või nende kandja soovib lihtsalt muutust.

2.3.6. Diivan

Diivani tegime iseõmmeldud patjadest ja kaubaalusest. Töötoas osalejad pakkusid aluse rakendamiseks erinevaid võimalusi, kuidas kaubaalus erinevates keskkondades kasulikuks tarbeesemeks muuta, millel on ka esteetiline väärtus. Diivani kasutamise peamiseks võimaluseks

on pakkuda kooli õpilastele tundidevälisel ajal istumisevõimalusi. Kuna diivanil on rattad all, annab see kooli näiteringile palju erinevaid lahendusvõimalusi erinevates lavastustes.

2.3.7. Sokikrunn

Tegemist on klassikalise soenguga naiste puhul, mille tegemiseks kasutatakse sokki. Mõistlik oleks kasutada juustega sarnast värvi sokki, mis poleks liiga suur ega liiga väike. Sokikrunni tegemise õpetusi leiab paljudest internetikeskkondadest. Sokikrunni sobib teha nii pidulike sündmuste, kui ka igapäevase kandmise jaoks, kuna seda on lihtne ja mugav ise teha.

2.3.8. Rullkompositsioonid

Rullkompositsioonide idee seisneb wc-paberi rullidest erinevate kompositsioonide või piltide tegemises. Selle idee teostamiseks otsisid osalejad ka ise internetist erinevaid variante. Rakendamisvõimalusteks on peamiselt dekoratiivsed ja kaunistavad funktsioonid. Tühjale, ühevärvilisele seinale võib taoline kompositsioon sobida väga hästi.

2.3.9. Vaasid

Loovustubades valmistatud vaaside toormaterjaliks olid vahuveinipudelid, mis oma kuju tõttu seisavad kindlamini püsti. Enne töötubadesse toomist eemaldasid pudelitelt kõik sildid. Pudelite kaunistamiseks kasutasime peamiselt linast nööri ning sellele lisaks pitse ja pärleid. Oli ka osalejaid, kes kasutasid metallist ketti ja munakarpe. Nimetatud vaase võib kasutada ka lihtsalt dekoratiivse sisekujunduselemendina.

2.3.10. Kangatrükk

Vajadus trükkida kangale mustreid tekkis siis, kui avastas, et sellel on plekid, mis pesus välja ei tulnud. Probleemi lahendamiseks oli erinevaid võimalusi – osta uus kangas, proovida kanga peal valgendamise tehnikat või teha akrüülvärvidega kangas mustriliseks. Kindlasti on lahendusi veel. Loovustubades otsustasime katsetada kangale trükkida mustreid erinevate tarbeesemetega. Osalejad ei olnud valgendamisest eriti huvitatud ning kuna valgendamise

vahendid on üldjuhul ka mürgised ning eritavad ebameeldivat lõhna, oleks koolikeskkonnas selle rakendamine raskendatud. Proovituki peal testisime akrüülvärvi abiga mustreid läbi pudelipõhja, pudelikaela, kahvli, švammi. Lõpptulemusele – diivani patjadele tegime kahvli- ja švammitrükki. Igapäevaste tarbeesemetega võib mustreid luua, kuhu tahes.

2.4. Töötubade kavad

Kavandades töötube, olen kasutanud Tiia Pedastsaare poolt koostatud raamatut Õpi- ja õpetamistegevused ning Põhikooli js Gümnaasiumi riiklike õppekavu koos lisadega.

2.4.1. Esimene töötuba

1. Kestus: kaks korda 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: origami, dekoratiivsed roosid, kinkepakend	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja mõistab origami tehnika põhimõtteid ning oskab voltida selles tehnikas dekoratiivseid elemente. Õpilane mõistab taaskasutuse võimaluste erisust ning pakub nii origami, kui dekoratiivsetele roosidele ja kinkepakenditele rakendusvõimalusi. Mõistete tutvustamine – origami - paberivoltimise kunst, kus <i>ori</i> tähendab voltimist ja <i>kami</i> paberit; taaskasutus - varem kasutatud materjalile või esemele uue rakendusvõimaluse leidmine läbi töötlemise, visuaalsete väljendusvahenditena kasutatakse akrüülvärve, munakarpe ja wc-paberi rulle <u>Isiksust arendavad:</u> osaleja väärtustab jaapani paberivoltimise kunsti ning õpib seeläbi tundma ühte osa Jaapani kultuurist. Osaleja kuulab ja täidab juhendaja juhtnööre ning küsib vajadusel abi.	
4. Õpioskused: Osaleja on kannatlik ja ootab aeglasema tempoga toimetajaid järgi. Kordamisoskus – osaleja voldib igat origami elementi kaks korda	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused origami paberid, salvrätid, munakarbide, liim, akrüülvärvid materjalide ja töövahendite paigutamine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eesmärgipüstitus, motiveerimine – Näitan õpilastele enda poolt volditud elemente –	

<p>salvrätist roose, paberist südameid ja rukkililli, munakarpidest roose ja wc-paberi rullidest kinkepakendeid - ning palun neil nimetada erinevaid rakendusvõimalusi. Eeldatavasti tuleb neid palju, kui ei, siis suunavate küsimustega juhin nad sinna maale, et nad mõistaks, kui palju erinevaid võimalusi on nende elementide kasutamiseks.</p> <p>Näiteks:</p> <p>Kus on võimalik kasutada origami rukkililli?</p> <p>Milliste esemete pakkimiseks on võimalik kasutada wc- paberi rulle?</p> <p>Kuidas toimid, kui oled koolis ning taipad, et unustasid sõbra sünnipäeva?</p>	<p>Iga osaleja saab pakkuda erinevaid kasutamisevõimalusi.</p> <p>Räägime iga elemendi eraldi läbi ning igaüks saab pakkuda vähemalt ühe uue rakendamisevõimaluse mistahes elemendi kohta.</p>
Õppimine	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Salvrätist roos – kuna osad juba oskavad, kiidan nende juba omandatud oskusi, mis aina täienevad ning seda eriti juhul, kui nad teistele sama õpetavad. Juhendades juhendajaid valmivad roosid. <p>Õpetamisel-juhendamisel kasutan õpetamistegevustena heuristilist vestlust ja selgitust.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Origami elemendid – süda ja rukkilill. Juhendamisel kasutan taas selgitust. 3. Munakarbist roos – juhendamisel kasutan selgitust ning näitan põhimõtte ette ning heuristilise vestluse käigus suunan õpilasi pakkuma uusi võimalusi. Seejärel julgustan oma juhendamistegevusega katsetama erinevaid viise ning tunnustan uusi ideid. 	<p>Iga õpilane, kes oskab, juhendab vähemalt ühte kaaslast sama tegema, mis läbi omandab ta ise oskuse veel paremini.</p> <p>Õpilastel on võimalus küsida nii minu kui kaaslaste käest nõu ja abi, kes saab kiiremini aru, võib aidata hätta jäänud kaaslast.</p> <p>Saanud põhimõttest aru, saab igaüks katsetada ise tegemist. Tegevuse käigus tekkinud häid ideid, probleemide lahendusvõimalusi jagatakse üksteisega.</p>
Refleksioon	
<p>Lõpuring – palun igal osalejal nimetada eseme, mis tal täna kõige paremini välja tuli</p>	<p>Lõpuring – igaüks nimetab eseme, mis tal kõige paremini välja tuli ning mis vajab veel</p>

ning mis veel harjutamist – katsetamist vajab.	katsetamist – harjutamist.
--	----------------------------

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Origami elementide voltimine õnnestus suhteliselt hästi. Kui töötoa lõppedes küsisin, mida see mõiste tähendab ja kust pärit on, mäletasid kõik, et see on pärit Jaapanist ja tähendab paberi voltimist. Kasutatud materjalide – wc-paberi rullid ja munakarbid - kasutus oli osalejate jaoks uus. Rakendusvõimalustena pakkusid osalejad välja kinkimise võimalust, nii origami elementide kui ka munakarbi rooside puhul. Lisaks veel ruumide kaunistamise võimalust kas igapäevaseks või pidulikemateks puhkudeks.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine :

Osalejad kuulasid minu juhtnööre, abi küsisid nad pigem oma kaaslaste kui minu käest. T 3-l oli raskusi, kuid ise ta abi ei küsinud. Jaapani kultuur tundus osalejatele läbi origami huvi pakkuvat.

3. Osalejate õpioskuste areng:

Kannatlikkus oli paljude osalejate jaoks probleem, kuna T 3 vajab teistest enam abi, siis muutusid ülejäänud pikapeale veidi rahutuks. Mõni osaleja kasutas ootamise aega selleks, et voltida vahepeal kas midagi teemavälist või sama elementi kahte korraga. Kordamisoskusest pidasid õpilased lugu ja mõistsid selle vajalikkust.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Ehkki ma olin esialgu ebakindel origami teema osas, kas see osalejatele huvi pakub, siis minu kahtlused olid asjata – nähes minu poolt volditud elemente oli näiteks T 6 ja ka T 7 silmnähtavalt eelil. Arutledes elementide rakendusvõimaluste üle, mõistsid õpilased, et hetkelisel loovtööl võib homme olla juba rakendusvõimalus mõne uue väljundi näol. Peale rukkilillede ja südamete voltimist tegin ettepaneku teha paus, kuid kuna osalejad andsid mõista, et nad teeksid meeleldi edasi, olin ka mina nõus. Siiski oleksin seekord pidanud endale kindlaks jääma ning tegema pausi, kuna järgnev ülesanne nõudis veidi enam iseseisvat mõtlemist. Kui origami voltimise tehnikas tuleb lihtsalt juhendit järgida ja teha nii, nagu juhendaja või juhend näitab, siis munakarbi rooside puhul näitasin ette vaid ühe võimaluse, kuidas teha, öeldes sinna juurde, et edasi saate ise katsetada. Katsetamiseks nad aga valmis polnud. Võib-olla oleksid olnud peale pausi. .

2.4.2. Teine töötuba

1. Kestus: 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: munakarbist nartsissid ja vaasid	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja proovib munakarbi nartsissi teha võimalikult sarnase reaalselt olemasolevale lillesordile. Osaleja kombineerib pudelit kaunistades erinevaid materjale. Uute värvitoonide segamise oskus Mõisted: Butafooria – esemed, mis näevad välja nagu päris, kuid on tegelikult tehtud selleks, et näiteks teatris jätta publikule mulje, et see on päris	
4. Õpioskused: meeldejätmise oskus, analüüsioskus, keskendumisoskus, vaatlusoskus, õppimishügieen - osaleja mõistab, et liimised pintsliid tuleb pesta enne, kui need jõuavad ära kuivada	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Munakarbid, klaaspudelid, liimipüstolid, PVA-liim, akrüülvärvid, pintsliid, pitsid, pärlid Materjalide ja töövahendite paigutamine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eesmärgipüstitus, motiveerimine – vaatame google'i otsingu tulemusena pilte erinevatest nartsissidest, erinevatest sortidest, nende vahepeale näitan ka pilte munakarpidest tehtud nartsissidest. Kuna on märtsi lõpp, siis päris nartsisse veel kodus ei ole, meisterdades neid ise, möödub ootamise aeg veidi kiiremini.	Koos analüüsime pildil nähtust, kas munakarbist on võimalik meisterdada nartsissiõit, mis näeb välja nagu päris. Vaadates erinevaid pilte, räägib igaüks, missuguseid nartsissi sorte neil endil kodus on ja mida oleks võimalik järgi proovida teha. Võrdleme päris lilli butafooriaga läbi piltide. Seame endile eesmärgiks teha võimalikult tõetruud nartsissiõied ning vaasid, mis oma uhkusega lilli ära ei varjaks.
Õppimine	
Palun igal õpilasel valida esialgu kindel sort, mida ta püüab matkida. Kõigepealt näitan pildilt, kuidas õis valmistatud on ning siis kasutades selgitust näitan kiirelt ühe ette. Pudelite kaunistamise eesmärgiks on varjata ära, et need on tegelikult veinipudelid. Tulemuseks on uus ja omanäoline vaas, mis sobib hästi ühe lille jaoks.	Õpilane valib sobiva nartsissi sordi ning alustab munakarbi tükeldamisega. Õpilane jälgib juhust ning seejärel kohandab tükkide suuruse ja värvivalikud vastavalt enda poolt valitud sordi valmistamiseks. Iga õpilane valib endale sobiva nööri ning katab pudeli vastavalt oma soovile. Pärlid ja

	pitse saab igaüks valida võimaluste seast. Valge pitsi puhul võib kasutada ka akrüülvärve ning pits värviliseks teha.
Refleksioon	
Tulemuste ja protsessi hindamine. Palun igal õpilasel oma valmistatud pudeli kohta rääkida, miks ta just nii tegi.	Iga osaleja nimetab vähemalt ühe võimaluse, olukorra või koha, kus nartsissiõit kasutada saab. Õpilasel on võimalik enda valmistatud vaasi esitleda, põhjendades ja analüüsides oma valikuid.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Osalejad tõepoolest püüdsid teha võimalikult nartsisse, mis oleks päriselt olemasolevatega sarnased – nii said nad tutvuda butafooria võimalustega. Ehkki mõni nartsiss oli ka selline, mida mina näinud polnud, siis küsides osalejatelt otse, kas teil kodus kasvavad sellised, vastasid nad jaatavalt. Pudeleid kaunistades kasutasid osalejad erinevaid materjale – munakarpe, nõõri, pärleid, pitsi. T 5 võttis ka vaevaks ning värvis akrüülvärviga üht valget pitsi – tulemuseks oli äärmiselt kaunis sinist värvi pits. Töötoa lõpuks valmisid neli omanäolist vaasi.

2. Osalejate õpioskuste areng

Osalejad vaatlesid piltide pealt nartsissõisi püüdes meelde jätta ning seejärel järele teha. Pudelite nõõriga katmine nõudis keskendumisoskust, kui silmad töölt ära pöörata, võis nõõrile tulla vahe sisse, mis ühtlase tulemuse saavutamisele kaasa ei aita. Kõik osalejad olid eranditult väga keskendunud. Liimiste pintslite pesemisega jäi mõni hiljaks ning pärast oli ka keeruline tuvastada, kelle pintsliid pesemata olid, kuna pintsliid olid kõik vähemalt kraanikaussi viidud. Oma vaaside analüüsimisel olid osalejad suhteliselt napolisõnalised ning pigem lihtsalt kirjeldasid oma tööprotsessi.

3. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Kui õpilased enda tehtud vaase analüüsisid, oleksin võinud veidi enam suunavate küsimustega neid toetada, selleks, et analüüs ka tõepoolest õnnestuks. Edaspidi tean, et enne värvide segamist tuletan meelde, et osaleja püüaks mõelda, kui palju tal värvi orienteeruvalt vaja läheb. Vaaside tegemine tundus osalejatele tõepoolest meeldivat, ehkki T 2 oli taolises stiilis kunagi varem ka pudelit katnud, siis seekord oli tal tema sõnutsi rohkem võimalusi, millega pudelit kaunistada.

Osalejatel oli hea võimalus end loovalt väljendada, kuna ma ei andnud pudelite kaunistamisel mingeid piiranguid.

2.4.3. Kolmas töötuba

7. Kestus: 90 minutit	
8. Kunstimeetodid: Kangatorudest tool	
9. Eesmärgid: <u>Kunsti- ja loovusalased:</u> osaleja mõistab ümara eseme liimimise põhimõtteid, õpilane kasutab liimimisel abivahendeid. Osaleja mõistab, et sobivas koguses on paber äärmiselt tugev materjal. <u>Isiksust arendavad:</u> osaleja oskab vastu võtta kriitikat ning on vajadusel valmis teatud samme tööprotsessis kas uuesti või põhjalikumaks tegema, järelduste tegemise võime	
10. Õpioskused: keskendumise oskus, analüüsimisoskus	
11. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Kangatorud, pintsliid, PVA-liim, kangad, õmblusmasinad, niit, nõel, pesulõksud, kummipael Materjalide ja töövahendite paigutus	
12. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eesmärgipüstitus, motiveerimine. Seekord ei näita ma neile konkreetset eset, mida valmistama hakkame, kuna taolist tooli pole minu andmetel varem tehtud. Näiteks toon õpilastele ajaleherullidest kokkupandud nõ pingi, mis katsetamisel peab istumisele suurepäraselt vastu. Kuna konkreetses koolis on istumisvõimalused vabal ajal kesised, siis on isetehtud toolidel reaalne praktiline kasutamise võimalus. Küsimus: kuidas lahendada tooli ebatasasel pinnal istumise probleem? .	Iga õpilane saab võimaluse istuda rullikeeratud ajalehetorude peal ning võib sellest järeldada, et paber on äärmiselt tugev materjal. Õpilane tutvub kangatorudega ning katsetab nende peale istudes (torud on kummiga ühendatud), et ka nende peal on võimalik istuda. Nähes klassinurgas suurt vatiinikotti, võib õpilane pakkuda lahenduseks patjade õmblemist.
Õppimine	

<p>Palun õpilastel valida kas jämedamad või peenemad kangatorud tooli põhja valmistamiseks.</p> <p>Kui torud on kokku liimitud, valib õpilane sobiva kattematerjali tooli põhjale. Valikutes on kaks erinevat kangast, mida võib kas omavahel kombineerida või kasutada ühte.</p>	<p>Sõltuvalt kangatorude läbimõõdust valib õpilane sobiva mooduse, kuidas võimalikult suurepinnalise tooli torudest kokku liimida.</p> <p>Kui kangatorud on kindlalt ühendatud ning liim kuivab, valib õpilane padja õmblemiseks sobiva kanga (kangad) ning kavandab padja. Seejärel lõikab tükid ning traageldab kokku.</p>
Refleksioon	
<p>Kas selliste toolide kasutamine koolis on praktikas rakendatav?</p> <p>Mis taoliste toolide koolis kasutamise ohud?</p>	<p>Lõpuring: Küsimustele vastamine.</p> <p>Igal õpilasel on võimalus oma arvamust koos põhjendusega avaldada</p>

Kuna seekord olid kohal need osalejad, kes eelmisel korral puudu, siis nähes eelmises töötoas valminud vaase, soovisid eranditult kõik osalejad hoopis neid vaase valmistada. Tutvustasin neile küll oma esialgset plaani, kuid siis jätkasime vaasidega. Seega on järgnev osaliselt seotud eelmises töötoas seatud eesmärkidega.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Ehkki pudelite katmise eesmärgiks oli kaunistada neid erinevate materjalidega, kasutas T 7 enda vaasi puhul ainult nõõri, luues sellega vaasile erinevaid kujundeid. Pudel jäi küll suures osas alt välja paistma, kuid lahendus oli uudne lihtne ja geniaalne. Kuna esimesed jõudsid sel korral siiski ka kangatorude liimimiseni, sai selgeks ka asjaolu, et tooli pehmendamiseks tuleb torude peale õmmelda padi.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused)

Uute värvide segamise oskust see kord keegi omandada ei saanud, kuna nartsisse selles töötoas ei valmistatud. Ent osalejaid said realiseerida oma huve – vaaside tegemine pakkus neile huvi ning mõeldes, kuidas vaasi kaunistada, said nad rakendada loomingulist mõtlemist.

3. Osalejate õpioskuste areng

Värvi koguseid sel korral ei arvestatud, kuna värvi ei kasutanud keegi. Küll aga liimi välja valamisel tuli samuti arvestada, et vahendit raisku ei läheks. Kuna pudelite tegemine pakkus

osalejatele väga huvi, olid nad selle tegevuse juures väga keskendunud. Igäühel oli kindel plaan, mida ja kuidas ta teeb. Sel korral liimiseid pintsleid vedelema ei jäänud. Analüüsioskust said osalejad arendada läbi enda tööde esitlemise.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Enda puhul hindan seda, et tulin osalejate soovile vastu ning ei hakanud nende motivatsiooni valmistada taolisi vaase, maha suruma. Põhimõtteliselt ei muutunud minu jaoks muud, kui pidin rakendama eelmise korra plaani ja kuna vahendid ja materjalid vaaside tegemiseks olid põhimõtteliselt olemas, polnud see raske. Sel korral märkasid osalejad olevat kuidagi väsinud – otsustasin edaspidistes töötubades pakkuda neile teed ja kohvi. Kuna meie tegevus toimus tütarlaste käsitöö ja kodunduse klassis, oli seal vee keetmise võimalus olemas – selle peale oleksin võinud varem tulla. Kui eelmisel korral ei osanud ma osalejaid analüüsimisel toetada, siis seekord püüdsin nende vaaside kohta küsida täpsustavaid küsimusi, millele järgnes veidi sisukam analüüs.

2.4.4. Neljas töötuba

1. Kestus: 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: kangatorudest toolid	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti- ja loovusalased:</u> osaleja mõistab ümara eseme liimimise põhimõtteid, kasutab liimimisel abivahendeid. Osaleja mõistab, et sobivas koguses on paber äärmiselt tugev materjal. <u>Isiksust arendavad:</u> osaleja oskab vastu võtta kriitikat ning on vajadusel valmis teatud samme tööprotsessis kas uuesti või põhjalikumaks tegema. Osaleja mõistab, et padja täitmine vatiiniga on ajamahukas töö ning nõuab kannatlikkust – kuulab ja täidab juhendaja juhtnööre	
4. Õpioskused: motivatsiooni hoidmine ja keskendumine	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Kangatorud, pintsliid, PVA-liim, kangad, õmblusmasinad, niit, nõel, pesulõksud, kummipael, vatiin Materjalide ja töövahendite paigutamine, lõigete tegemine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eesmärgipüstitus, motiveerimine – eelmisel korral liimisid kaks õpilast oma toolipõhjad	Iga õpilane saab võimaluse istuda rullikeeratud ajalehetorude peal ning võib

<p>juba kokku – tunni algul kasutan näitlikustamiseks tehtud tööd ning teiseks näiteks toon õpilastele ajaleherullidest kokkupandud nõ tabureti, mis katsetamisel peab istumisele suurepäraselt vastu.</p> <p>Kuna Orissaare Gümnaasiumis on istumisvõimalused vabal ajal kesised, siis on isetehtud toolidel reaalne praktiline kasutamise võimalus.</p>	<p>sellest järeldada, et paber on äärmiselt tugev materjal.</p> <p>Õpilane tutvub kangatorudega ning katsetab nende peale istudes (torud on kummiga ühendatud), et ka nende peal on võimalik istuda.</p> <p>Kellel juba oma torud liimitud, saab katsetada liimi vastupidavust ning tõestada ja demonstreerida seda ka kaaslastele.</p>
Õppimine	
<p>Palun õpilastel valida kas jämedamad või peenemad kangatorud tooli põhja valmistamiseks.</p> <p>Kui torud on kokku liimitud, valib õpilane sobiva katematerjali tooli põhjale. Valikutes on kaks erinevat kangast, mida võib kas omavahel kombineerida või kasutada ühte.</p> <p>Rõhutan asjaolu, et padja täitmiseks on õmblemisel vajalik jätta umbes käe suurune auk, et saaks sealt kaudu vatiini sisestada.</p> <p>Vatiini panemisel tuleb see eelnevalt õhemaks ja kohevamaks käte vahel töödelda ning aeg-ajalt proovida padjale peale istuda, et katsetada, kas tihedus-tugevus on õige.</p>	<p>Sõltuvalt kangatorude läbimõõdust valib õpilane sobiva mooduse, kuidas võimalikult suurepinnalise tooli torudest kokku liimida. Kui kangatorud on kindlalt ühednatud ning liim kuivab, valib õpilane padja õmblemiseks sobiva kanga (kangad) ning kavandab padja. Seejärel lõikab tükid ning traageldab kokku. Valib sobiva niidi õmblemiseks ja asub õmblusmasina taha.</p> <p>Õpilased töötlevadd vatiini õhemaks ning hakkavad patju täitma aeg-ajalt nende peal istudes.</p>
Refleksioon	
<p>Lõpuring: swot analüüs:</p> <p>Mis on taoliste toolide</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Võimalused? 2. Ohud? 3. Tugevused? 4. Nõrkused? 	<p>Lõpuring: Küsimustele vastamine.</p> <p>Õpilased jagunevad kahte rühma, 1. Rühm arutleb võimaluste ja ohtude üle, teine rühm tugevuste ja nõrkuste üle.</p>

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Ka sel korral istusid osalejad ajaleherullidest tehtud toolil ning mõistsid, olles sealjuures üllatunud, kui tugev materjal on paber. Osalejad said aru, et liimides ümaraid torusid omavahel kokku, tuleb katsetamise teel aru saada, kuhu ja kui palju on liimi vaja, sest kokku puutuvad torudel ainult minimaalne osa. Torude liimimisel pidi paar osalejat ka vahepeal torud lahti võtma ning uuesti kokku liimima, kuna need olid veidi kõverad.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused)

Osalejad oskasid küll kriitikat vastu võtta selles osas, mis puudutas kangatorude liimimist ning olid valmis ka veidi oma tööd lahti lammutama selleks, et lõpptulemus saaks parem, kuid patjade täitmisel ei mõistnud nad, miks peab vatiini nii hoolikalt eelnevalt töötlemata. Patjade valmistamisel ei seadnud ma taaskord piiranguid. Viimaseid võis seada ainult kangavalik – punane ja sinine kangas. Kuid ülejäänud oli osaleja otsustada – padja kuju, kangaste kombineerimine – kõik vastavalt oma huvidele ja võimetele ja oskustele.

3. Osalejate õpioskuste areng

Patjade täitmisel oli osalejatel motivatsioon kerge kaduma, kuna see oli tüütu tegevus, mis nõudis aega ja kannatlikkust. Kohati nad ei saanud aru, miks nad ei võiks lihtsalt vatiinitükid padja sisse panna ja valmis. Analüüsioskus arenes läbi swot-analüüsi - võimalustena nägid kangatoru toolide näol koolis istumiskohtade puuduste lahendust, ohtudena tõid noored välja, et kuna padi pole tooli aluse küljes kinni, siis need võidakse sealt pealt ära võtta ja kuna tool on kokkuvõttes väga kerge, siis on neid suhteliselt lihtne ära viia. Tugevustena toodi välja, et toole on soodne ja tehniliselt lihtne teha. Nõrkustena leiti, et nende tegemine võtab kaua aega.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Enda puhul hindan kannatlikkust mitte alla anda ja lasta osalejatel padjad kiiresti ja lihtsalt valmis teha. Kasutasin näitematerjaliks T 4 patja, mis kõige esimesena täis hakkas saama ja kuna see oli täidetud hoolikalt – seal polnud ühtegi muhku – siis sain kinnitada asjaolu, et vahepeal padjal istumine aitab mõista, millal padi täis hakkab saama (T 4 istus aeg-ajalt oma padja peal, nii nagu olin soovitanud). Lisaks töötles T 4 vatiini tõepoolest hoolikalt. Kui teised osalejad T 4 patja käes hoidsid, said nad vahest aru, ning mõistsid, miks vatiini töötlemine ja aeg-ajalt padjale istumine niivõrd oluline on.

Selleks korraks olin ka teed ja kohvi hankinud, mis mõjus osalejatele kosutavalt.

2.4.5. Viies töötuba

1. Kestus: kaks korda 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: Toolid, diskokuul	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja leiab probleemile – millest teha diskokuul – erinevaid loovaid lahendusi; samuti leiab loovalt lahenduse, kuidas ja millega katta tooli põhi, sobitab erinevaid materjale omavahel Mõisted: disain – protsess, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus (Põhikooli riiklik õppekava, lisa 6, lk 19). <u>Isiksust arendavad:</u> õpilane oskab enda töö kohta välja tuua positiivset ning ka teistele komplimente nende töö kohta teha	
4. Õpioskused: õpitegevuste järjestamine, õpihuvi, saavutusmotiiv, analüüsioskus – missuguseid materjale kasutada ja miks (toolide katmisel)	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Akrüülvärvid, PVA-liim, liimipüstolid, kangas, õmblusmasinad, niidid, nõelad, makroflex, Töövahendite ja materjalide paigutamine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Lühidalt, mida seekord teeme. Tuletan meelde, et endiselt on kohvi ja tee tegemise võimalus, kes soovib. Motiveerimine – ajurünnak teemal: „Millest ja kuidas teha diskokuul?“ Seejärel vaatame pilte erinevatest diskokuulidest google'i vahendusel. Ülevaade istmete patjadest, kes kui kaugel on.	Õpilased pakuvad esialgu erinevaid täitematerjale, tingimuseks kergus. Seejärel kattematerjale, tingimuseks valgustpeegeldavus. Õpilased küsivad nõu, kuidas ja millega toimetada edasi.
Õppimine	
Palun õpilastel, kes on padjad ära täitnud, need käsitsi kokku õmmelda, selleks tuleb padja mõlemad pooled kõigepealt eraldi ning siis omavahel kokku traageldada ning seejärel kokku õmmelda. Kui padjad on valmis, jätkame tooli põhjade katmisega.	Õpilased leiavad kokkuõmblemiseks sobiva jämedusega nõela ning sobivat värvi niidi ning püüavad võimalikult korrektselt padja kokku õmmelda. Õpilane valib tooli põhja katmiseks endale meelepärase materjali ja meetodi. Valikutes on linane nõör, kangas, värv. Samuti on võimalik neid materjale omavahel kombineerida.

Refleksioon	
Lõpuring: Mis tuli täna endal hästi välja ning mille poolest tunnustad oma kaaslasi?	Iga õpilane toob enda tegevuse kohta välja midagi positiivset ning ütleb ühe oma kaaslase tegevuse kohta komplimendi.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Diskokuuli materjalide valikul läheneti probleemile loovalt ja pakuti erinevaid võimalusi, täitematerjaliks pakuti näiteks kummipalli, mis oma kerguse poolest sobib hästi, kuna on seest tühi. Kattematerjalidena toodi välja plekki, litreid, klaasi(peegel), metalli ja CD-plaate. Viimased osutusid ka kattematerjalide puhul valituks – otsustasime kooli garderoobi panna vanade CD-plaatide kogumiskasti.

Toolil põhju kateti peamiselt värvi ja nööri, neid omavahel kombineerides. T 5 otsustas aga ainult nööri kasuks. Disaini mõiste sai osalejatele selgeks tänu sobivale näitele, mis tekkis, kui T 5 otsustas kanga torud pealtpoolt kangaga kinni katta, et torud padja alt välja paistma ei jääks. Sama ideed, kasutas peale teda ka T 3.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused)

Selles töötoas said T 3 ja T 5 realiseerida võimalikku vajadust, milleks on viia asjad lõpule, kuna nemad jõudsid sel korral oma toolid valmis. Nemad kaks tõidki enda puhul hea omadusena välja kiiruse, mis pole kvaliteedi arvelt võetud. Osalejat T 5 tunnustati teiste poolt sellega, et ta leiutas viisi, kuidas padja alt kangatorud paistma ei jää. Üldiselt suutsid töötoas osalejad teiste tööde kohta paremini komplimente öelda, kui iseenda kohta midagi välja tuua.

3. Osalejate õpioskuste areng

Kuna toolide valmistamise protsess kestab juba kolmandat töötuba, on oluline, et osalejatel huvi ja motivatsioon ei kaoks. Kuid kuna toolid on kõigil osalejatel kohe valmimas, siis on neil motivatsioon saavutada valmis tool päris kõrge. Analüüsides võimalikke materjale, mida kasutada toolipõhjad, valiti eelkõige lihtsalt meeldivuse ent samas ka praktilisuse järgi – näiteks on torude külge liimitud nööri või kangast keerulisem puhastada, kui veekindla värviga värvitud tooli.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Diskokuuli materjalide arutelu puhul olin valmis kõikideks lahendusteks, mida osalejad pakuvad, kuid täitematerjaliks tundus siiski kõige paremini sobivat minu enda poolt pakutud makroflex. Tulenevalt sellest eeldusest oleks ma võib-olla võinud makroflexi juba kodunt kaasa võtta (kuna selle kuivamine võtab kaua aega, siis mida varem üks kogus välja lasta, seda parem), kuid pausi ajal sain ehitusmaterjalide poes käia ning vajaliku vahendi tuua. Lasime ühe pappkasti makroflexi täis ning tegime seda õues, kuna see eritab ebameeldivat lõhna ning vajab tahkumiseks õhuniiskust. Õues tegemine oli õige valik, kuna hiljem, kui kasti klassi tõin oli ikka veel kergelt tunda ebameeldivat lõhna.

Sel korral sain taas kinnitust sellele, et sooja joogi võimalus töötoa pausi ajal toob tulu.

2.4.6. Kuues töötuba

1. Kestus: kaks korda 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: diskokuul ja kangatorudest toolid	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja oskab loovalt ühendada erinevaid meetodeid ja materjale istmete põhjade kujundamisel; osaleja oskab loovalt lahendada endale võetud ülesandeid <u>Isiksust arendavad:</u> osaleja tunneb rõõmu isevalmistatud esemest, millel on nii praktiline kui esteetiline väärtus; osaleja kuulab ja järgib juhendaja juhtnööre, küsib vajadusel abi	
4. Õpioskused: vaatlusoskus	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused vanad cd-plaadid, tahkunud makroflex, liimipüstolid, akrüülvärvid, kangad, plekikäärid materjalide ja töövahendite paigutamine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eesmärgipüstitus, motiveerimine – kuna osa istmeid on juba valmis, panen need kõigile vaatamiseks eraldi lauale, nähes valmis istmeid, soovivad teised õpilased ka enda omadega jätkata. Analüüsimine ühiselt neid kahte tooli, mis	1. Mis on nööriaga kaetud tooli põhja eelised? 2. Mis on värviga kaetud toolipõhja eelised? 3. Milline tool on värvide kasutamise

<p>juba valmis. Esitan sedelitel 8 küsimust, igaüks tõmbab loosi teel ühe sedeli ja püüab küsimusele vastata.</p> <p>Diskokuul valmib üleriigilise põhikoolide teatrifestivali jaoks, kus esimese päeva õhtul toimub kooli saalis õpilastele pidu ning diskokuuli saavad seal imetleda noored üle kogu Eesti.</p>	<p>poolest mitmekesisem?</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Millise tooli peal on mugavam istuda? 5. Millise tooli padi on korrektsemalt õmmeldud? 6. Millise tooli padja sisu on hoolikamalt töödeldud? 7. Mis juhtub, kui vahetada toolid patjadel? 8. Mis on kummagi tooli tugevad küljed?
Õppimine	
<p>Kellel on vaja veel toole viimistleda, tegelevad nendega sealtmaalt, kus neil pooleli on.</p> <p>Kellel toolid valmis, saavad meisterdada diskokuuli. Eelmisel korral sai paika pandud materjal, millest teha ning valmistatud sai ka täitematerjali toormaterjal.</p> <p>Seekord vajavad lahendamist küsimused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Missugusteks tükkideks lõigata CD-plaadid? 2. Kuidas neid liimida? <p>Kas makroflexi oma värv võib alt segama jääda?</p>	<p>Diskokuuli valmistamiseks tuleb esmalt kujundada kastitüüpi makroflexist kera ning otsustada, kuidas lõigata ja liimida CD-plaadid. Ning kas oleks mõistlik kera alt ära värvida.</p>
Refleksioon	
<p>Tulemuse ja protsessi hindamine.</p> <p>Kuna sel korral saavad tõenäoliselt enamus toole valmis, võime katsetada vana head toolide mängu: „Vahetagu kohad need, kes...“</p> <p>Diskokuuli katsetamine</p>	<p>Osalejad pakuvad erinevaid tingimusi, mille esindajad peavad kohad vahetama, näiteks : „Vahetagu kohad need, kes kannavad sokke“ jne</p> <p>Valminud diskokuuliga leiame ühe pimedaks tehtava ruumi, kuhu siis natuke haaval valgust saab näidata.</p>

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

T 9 meisterdas enda tooli põhja külge munakarbist tehtud nartsissi. Ehkki see polnud kõige praktilisem lahendus, siis visuaalselt sobis see tooli külge küll – tooli põhjale oli üles maalitud hele taevas ning alla rohi koos väikeste lepatriinudega. Lõpptulemuseks oli kaunis tervikpilt.

Diskokuuli plaatide lõikamise probleem lahenes järgmiselt: kuna plekikäärid oli sel hetkel ainuke võimalus, kuidas plaate katki lõigata ja ehkki need lõikasid küllalt hästi, siis see võttis kaua aega ning oli kurnav ettevõtmine, mistõttu otsustasid osalejad, et nad lõikavad CD-plaadid suurteks sektoriteks – nii on ka liimimise protsess kiirem.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused)

Sel korral said kõik toolid valmis ja ehkki toolide mäng jäi ära, kuna paljudel toolidel pidi veel värv, liim või mõlemad kuivama, tundsid osalejad valminud töö üle suurt rõõmu, tähtsustades tooli praktilist väärtust koos esteetilisega. Diskokuuli puhul küsisid osalejad kõige enam abi, kuna plaatide juppe tundus lõpu poole olevat võib-olla isegi liiga vähe, soovisid osalejad minu poolset kinnitust, et nad ikka õigel teel on.

3. Osalejate õpioskuste areng

Diskokuuli täitematerjali töötlemisel oli äärmiselt oluline vaatlusoskus ja järelduste tegemise oskus. Kuuli tuli vaadelda eemalt, samal ajal, kui keegi ta õhku tõstis, ning iga nurga alt, et aru saada, kust kuuli veel lihvima peab. Eesmärgiks saada võimalikult keralaadne kujund.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Diskokuuli valmistamisel ei osanud ma piisavalt vara arvestada sellega, et see tuleb mustaks värvida. Juhtus nii, et poole värvimise peal sai viimne kui tilk musta värvi otsa. Mul õnnestus siiski kunstiõpetuse õpetajalt laenata musta värvi, kuid see ei olnud akrüülvärv ning kuivas oluliselt kauem. Kuna osalejad tahtsid sel korral kindlasti jõuda ka plaaditükkide liimimiseni, siis võtsid nad värvi kuivatamiseks appi fööni – laenasime küll kohapealset, kuid edaspidi olen värvimise puhul valmis ka fööni kaasa võtmiseks, kuna see hoiab palju väärtuslikku aega kokku. Diskokuuli katsetamine õnnestus suurepäraselt ja seda kohas, kus poleks osanud ette arvata – garderoobis, kust õhtune päike paistis väikestest akendest sisse. Olime teel diskokuuliga ruumi, kus pidime seda katsetama, kuid nägime juba poolel teel – terve garderoob oli liikuvaid valguslaike täis – diskokuul töötab. Kuna osalejad olid juba küllalt väsinud, siis pidasin mõistlikuks lõpetada see töötuba seal garderoobis, kõigil osalejatel oli eduelamus suur.

2.4.7. Seitsmes töötuba

1. Kestus: 90 minutit	
2. Kunstimeetodid: diivan	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja õpib tundma puitu, kui materjali ning selle värvimise erisusi, osaleja pakub kaubaalusele erinevaid uusi ja loovaid rakendusvõimalusi <u>Isiksust arendavad:</u> osaleja väärtustab taaskasutavaid materjale sisekujunduse praktiliste esemetena – teadvustab oma huve, osaleja tunneb rõõmu tehtud töö üle	
4. Õpioskused: vaatlusoskus, fantaasia aktiveerimisoskus, õpitahe, õpihuvi	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Kaubaalus, vee baasil puiduvärv Kaubaaluse kohale transportimine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Eelmisel korral ära jäänud toolide mäng Täna töötoa teema – kaubaalus. Ajurünnak teemal „Mida kõike saab kaubaalusest teha?“	Osalejad asetavad toolid ringselt ning padjad õigetele alustele nii, et toole oleks 1 vähem, kui mängijaid. Seejärel läheb 1 õpilane ringi keskele ja palub kohti vahetada tingimustel, mis tema enda puhulgi kehtivad, et tal oleks võimalus istekoht saada. Osalejad pakuvad läbisegi erinevaid rakendusvõimalusi. Ning otsustavad mida antud kaubaalusega peale hakata
Õppimine	
Meil on kasutada 1 kaubaalus – mida sellest teeme?	Õpilastel on võimalus alustada kaubaaluse värvimisest juhul, kui nad peavad seda oluliseks.
Refleksioon	
Lõpuring: vaadates värvitud kaubaalust, mis sellega sellisena teha saaks, nagu ta praegu välja näeb?	Lõpuring: igaüks avaldab oma arvamust.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Kuna kaubaalus, mida diivani valmistamiseks kasutasime, oli töötlemata (lihvimata), siis tuli selle värvimisel veidi rohkem vaeva näha, et pind saaks ühtlaselt värviga kaetud – lõpptulemus

sai hea. Kaubaalusele pakuti esialgu erinevaid rakendusvõimalusi, näiteks voodi, seina, aia, raamaturiiuli, ronimise aluse või diivani valmistamiseks saab kaubaalust kasutada. Ühiselt otsustati kaubaalusest siiski diivan teha.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine

Nii mõnelgi osalejal tekkis huvi kaubaaluste vastu – „kust neid saab?“, „tahan endale koju ka!“ jne. Osalejad olid positiivselt üllatunud, kui peale ajurünnakut jõudsid järeldusele, et ka päriselt saab kaubaalusest nimetatud asju teha. Värvimisel said noored ise otsustada, kuidas nad aluse värvivad – kasutada oli musta ja punast värvi.

Toolide mängu mängides said osalejad ühiselt rõõmu tunda iga ühe valmistatud toolidest, kuna mäng soosis kohtade vahetusi.

3. Osalejate õpioskuste areng

Esiteks pidid osalejad vaatluse teel tutvuma kaubaaluse kui sellisega, enamus olid seda küll ka varem näinud, kuid vähesed olid mõelnud, mida sellest teha annab. Eranditult kõigil osalejatel tekkis selle materjali suhtes õpihuvi – mida veel saab kaubaalusest teha ja kuidas? Fantaasia aktiveerus osalejatel äärmiselt kiiresti.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Seitsmes töötuba oli igati edukas, ajurünnakuga alustamine aktiveeris kõik osalejad ning neil tekkis suisa hasart pakkudes erinevaid ideid. Ajurünnaku meetodil said osalejad kogeda, et ükski vastus ega lahendus pole vale. Seeläbi sain anda neile veidi enesekindlust juurde. Värvide valiku osas olin teinud mõistliku otsuse – vee baasil puiduvärv, kuna värvimisevõimalus oleks olnud ka õues, kuid kuivama poleks me alust saanud õue jätta, tuli värvida toas ning vee baasil värv on hea lahendus, kuna ta ei erita ebameeldivat lõhna.

2.4.8. Kaheksas töötuba

1. Kestus: kaks korda 90 minutit
2. Kunstimeetodid: diivan ja rullkompositsioonid
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja mõistab suure eseme (padja) täitmise ja õmblemise erisusi, vatiini töötlemise oskus – eesmärgiks padja esteetiline vorm, õmblemisoskus,

<u>Isiksust arendavad:</u> osaleja oskab töötada meeskonnas ning näeb selle meetodi eeliseid	
4. Õpioskused: arvutamisoskus, mõõtmisoskus, õpitegevuse järjestamise oskus, oskus teisi kuulata, vaatlusoskus	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Kangas, õmblusmasinad, niidid, nõelad, vatiin, wc-paberi rullid, liimipüstolid, akrüülvärvid Materjalide ja töövahendite paigutus	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Motiveerimine – vaatame internetileheküljelt www.pinterest.com pilte ideedest, kuidas on wc-paberi rulle taaskasutatud, analüüsime nähtut Kuna järelejäänud punasel kangal olid peal plekid, mis maha ei tulnud, oli mul kaasas kanganäidiseid – kuidas taolist probleemi varjata on võimalik.	Iga osaleja saab pilte vaadates mõelda, mida ja kuidas tema teha soovib. Kommenteerida piltidel nähtut, küsida küsimusi. Osalejad katsetavad kanga peal erinevate esemetega mustrite loomist.
Õppimine	
Patjade valmistamine WC-paberi rullidest kompositsioon/pilt – ülesanne on teha midagi esteetiliselt wc-paberi rullidest, millel ei pea olema praktilist väärtust.	Osalejad jagavad ülesanded – patjade suurused tuleb välja arvestada, tükid valmis lõigata, traageldada, õmmelda ning hiljem täita. Osaleja võtab vajaliku koguse wc-paberi rulle ning asub neid töötlemas – võimalik kasutada värve, kääre, liimi.
Refleksioon	
Lõpuring: Mis vahe on täita suurt ja väikest patja? Kus veel saab antud patju kasutada lisaks kaubaalusele? Milline ese jättis kangale kõige huvitavama mustri? Missugust eset sooviksid ise patjade kujundamisel kasutada?	Lõpuring: iga õpilasel on võimalus vastata küsimustele.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Ehkki osalejad olid vatiini töötlemisega kokku puutunud ka varem, tekitas seekord tegevus neile veidi enam probleeme – täita tuli väga suured padjad. Töö oli aeganõudev. Tulemuseks olid vormilt ilusad padjad.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused)

Osalejad töötasid edukalt meeskonnas ja mõistsid ka selle meetodi eeliseid, igal osalejal oli oma ülesanne, mida ta täitma pidi. Kui enda ülesandega valmis jõudis, võis aidata teisi või minna individuaalülesandega edasi. Kui osalejad otsisid endale materjalide seast wc-pabri rulle, leidsid nad muuhulgas kangatorude otste näol materjali, millest võis väikeseid kübaraid teha. Ja kuna see pakkus neile sel hetkel rohkem huvi, kui rullkompositsioonid, siis nad said oma huve just sel moel realiseerida.

3. Osalejate õpioskuste areng

T 4 ja T 5 ülesandeks oli patjade tükid välja mõõta, arvutada ning lõigata. Sellega said nad suurepäraselt hakkama. Ülesannete jagamise algul oli oluline, et kõik sõna saaksid ja kuulaksid üksteist – sellega samuti probleeme polnud. Vaatlusoskus sai areneda, kui vaatasime eelpool mainitud internetileheküljel wc-paberi rullidest valmistatud pilte ja kompositsioone.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Kuna T 1 istus suurema osa ajast õmblusmasina taga – ta valiti õmblema tänu heale õmblusoskusele – siis oli ta teistest pisut eraldunud ning vestlusringidest kõrval. Mulle tundus, et kaasosalejad ei väärtustanud tema panust piisavalt. Mina juhendajana tunnustasin tema püsivust ja kvaliteetset tööd, kuid oleksin pidanud ka kaaslasti õhtutama T 1 tegevust tunnustama. Kübarate valmistamise idee pakkus mulle kui juhendajale suurt rõõmu – osalejad, nähes materjale, tulid ise uuele ja täiesti geniaalsele ideele. Kui nad küsisid, kas nad võivad midagi muud teha, siis vastasin loomulikult jaatavalt ning jäin põnevusega tulemusi ootama. Selliseid hetki ja olukordi võiks veel tulla.

2.4.9. Üheksas töötuba

1. Kestus: kaks korda 90 minutit
2. Kunstimeetodid: rullkompositsioonid, kangatrükk, sokikrunn, T-särkide

ümbertöötlemine	
3. Eesmärgid: <u>Kunsti ja loovusalased:</u> osaleja mõistab tarbeesemetega trükkimisel kangale, et värvi tuleb panna minimaalselt, et see kangal ära kuivaks ja et lõpptulemus jääks esteetiline. Osaleja teab vanade T-särkide erinevaid loovaid rakendamisvõimalusi ja pakub ka ise uusi võimalusi luues endale meelepärase uue eseme, õpilane teab ja oskab kasutada sokki soengu valmistamisel, õpilane moodustab wc-pabri rullidest omapärase kompositsiooni. Osaleja oskab lahendada loovalt probleemi, kus kangas on jäädavalt määrdunud. <u>Isiksust arendavad:</u> Osaleja viib alustatu lõpule.	
4. Õpioskused: seoste nägemise oskus, motivatsiooni hoidmine	
5. Töötoaks vajalikud vahendid ja juhendajale vajalikud eelnevad tegevused Kahvlid, š vamm, plastpudelid, värvid, wc-paberi rullid Töövahendite ja materjalide paigutamine	
6. Töötoa käik	
Juhendaja tegevus	Osalejate tegevus
Häälestus	
Vaatame eelmisel korral tehtud kangatrükke	Osalejad valivad välja, missuguseid trükkimise vahendeid nad soovivad patjade peal kasutada ja kuidas.
Vaatame taaskord internetilehekülge www.pinterest.com – seekord uurime, mida on võimalik vanadest T-särkidest teha.	Osalejad vaatavad pilte ning mõtlevad, mida nemad oma kodunt kaasa võetud T-särgist tegema hakkavad.
Õppimine	
Enne, kui õpilased patjade peale mustreid trükivad, palun neil korra veel mu kanga peal proovida, kuidas ja mida täpselt nad tegema hakkavad.	1. Osalejad trükivad patjadele valitud esemetega sobivad mustrid.
Need, kes eelmisel korral jõudsid tüki valmis lõigata, saavad seekord kokku panna.	2. Osalejad jätkavad wc-paberi rulli kompositsioonide valmistamist.
Näitan ette mõned nipid, kuidas suurest särgist teha mõni number väiksem särk, ning kuidas T-särgist lõigata eest lahtine vest.	3. Osalejad valivad endale meelepärase meetodi, kuidas ja mida teha T-särgist ning realiseerivad selle.
Kõige viimaks rakendame soengute tegemisel vanu sokke. Need, kellel on	Juhendaja juhendamisel valmivad õpilastele krunnid, mida harjutamise tulemusena on

lühikesed juuksed, saavad teha sokikrunni neile, kellel on pikemad juuksed.	võimalik ka iseendale teha.
Ümarlaud teemal: näitus	Mis võiks olla näituse pealkiri? Mida me sellega öelda tahame? Milliseid esemeid eksponeerime? Kuidas esemed paigutame?
Refleksioon	
Lõpuring: Mida täna katsetatud meetoditest kindlasti tulevikus veel rakendate?	Lõpuring: õpilased vastavad küsimusele, põhjendavad oma arvamust.

1. Kunsti- ja loovusalaste eesmärkide saavutamine

Enne päris patjade trükkimise juurde asumist palusin siiski veel katsetada kangatükil ning otsustada lõplikult – tehtut tagasi võtta ei saa. Mõned osalejad kasutasid värvi liiga palju, ent nad ka õppisid sellest koheselt, kuna nägid, et nende valmistatud kohad tõepoolest ei kuiva. Sokikrunni põhimõttest said osalejad aru. T-särkide erinevaid rakendusvõimalusi mõistsid osalejad samuti. Wc- paberi rullidest kompositsioonid tulid välja väga ilusad. Määrduvad kanga probleem sai lahendatud loovalt.

2. Isiksuse kujundamisega seonduvate eesmärkide saavutamine (vajadused, huvid, võimed, oskused):

Osalejad jõudsid alustatud ülesannetega lõpule

3. Osalejate õpioskuste areng

Motivatsiooni hoidmine oli sel korral lihtne, kuna oli kavandatud palju erinevaid tegevusi, siis ei jõudnud kellelgi tüdimust tekkida. Ümarlaua arutades näituse teemadel, said osalejad harjutada seostamisoskust näitusele nime leidmise näol.

4. Enda kui juhendaja õnnestumised/ arenguvajadused

Minul kui juhendajal õnnestus sel korral neid jälle üllatada – sokikrunniga, paljud osalejad oli taolisi krunne korduvalt naistel peas näinud, kaasaarvatud mul, kuid nad poleks eales osanud arvata, et krunni sees peitub sokk.

Arenguvajadustena võin tuua planeerimisoskuse – kuna see oli minu viimane töötuba nendega, soovisin kindlasti veel teatud teemad läbi võtta. Kuid tegevusi planeerisin selleks korraks liiga palju. Ära ei soovinud neid tegevusi jätta, kuna mustrite trükkimine sai eelmisel korral kokku lepitud, rullkompositsioonidega oldi juba alustatud ning vana sokk ja T-särk oli kõigil kaasas, mistõttu pidasin vajalikuks antud teemat siiski käsitleda. T-särgi kujundamise oleksin saanud jätta nõ koduseks tööks – ringreisile minnes on kõigil oma tehtud särgid kaasas.

3. OSALENUTE TAGASISIDE

Osalejatelt küsisin tagasisidet küsimustiku abiga, mille eesmärk oli välja selgitada, kuidas suutsin realiseerida eesmärgi toetada õpilasi läbi juhendamistegevuste nende võimete, huvide, sotsiaalsete ja käeliste oskuste ning vajaduste tuvastamisel ja realiseerimisel.

Metoodika: Esiteks kavandasin töötubade kavad lähtuvalt oma töö ja MIMO-projekti eesmärgist. Seejärel viisin töötoad läbi ning taas tulenevalt eesmärgist koostasın küsimustiku ja viisin selle läbi.

Uurimuses moodustasid kõikse valimi väikese maakooli kaheksa 13 – 19. aastat neidu, kes osalesid käelise loovtegevuse töötubades. Küsimustikud saatsin noortele e-maili teel.

Küsimustik sisaldab kokku seitsset küsimust: kolm avatud ja neli suletud küsimust. (vt Lisa 1)

3.1. Tagasiside tulemused

Põhjused, miks otsustati käelise loovtegevuse töötubades käima hakata olid järgmised:

- Sõprade kutsumisel
- Huvi uue ringi vastu, antud koolis pole midagi sellist varem olnud
- Huvi meisterdamise vastu
- Soov teha midagi oma kätega
- Soov saada uusi kogemusi
- Soov saada teadmisi, kuidas teha ise kingitusi
- Soov ennast proovile panna

Töötubades osalenud noored on saanud protsessi vältel väga positiivse kogemuse, uusi ideid, tulenevalt koostööst Liis Luumbergi juhendatava grupiga palju uusi tutvusi. Saadud kogemusi on kirjeldatud järgmiselt:

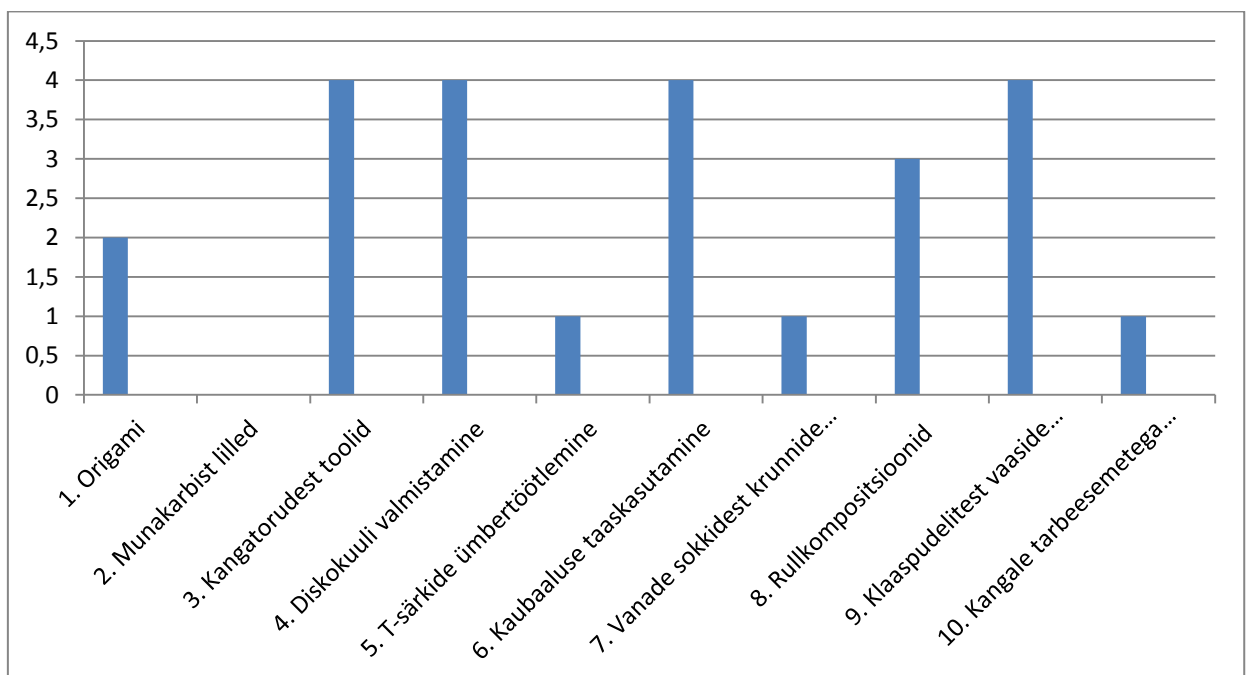
- „Kõik see kokku on juba selline kogemus, mida ei saa kirjeldada. Hakkasin maailma vaatama teise nurga alt, sellise nurga alt, kus on rohkem taaskasutust, saad mängida oma fantaasiaga ja võid kõike vabade kätega teha.“ (T 14)
- „Sain palju uusi tutvusi ning meeleolu oli midagi väga erilist. Hindan väga uusi oskusi, mille töötubades sain. „ (T 15)
- „Saanud julgust, enesekindlust ning soovi midagi ise ära teha.“ (T 17)
- „Kuidas teha vanast asjast uus ja kasutuskõlblik asi, enesekindlust, ja võimalik et ma panen/panin ennast rohkem proovile“ (T 13)

Osalejad mainivad veel, et on olnud väga lõbus, hea seltskond ja mõnus tegevus. Lisaks on väärtustatud asjaolu, et kõik mis tehakse, on õige ja ilus. Hinnatakse omaloomingut kui väärtust omaette.

3.1.1. Huvid

Jooniselt 1 võib näha, et kõige enam huvi pakkunud teemad olid töötoas osalejate jaoks klaaspudelitest vaaside tegemine, kaubaalusest diivani valmistamine, kangatorudest toolid ja diskokuuli valmistamine. Küllalt pakkus noortele huvi ka rullkompositsioonid.

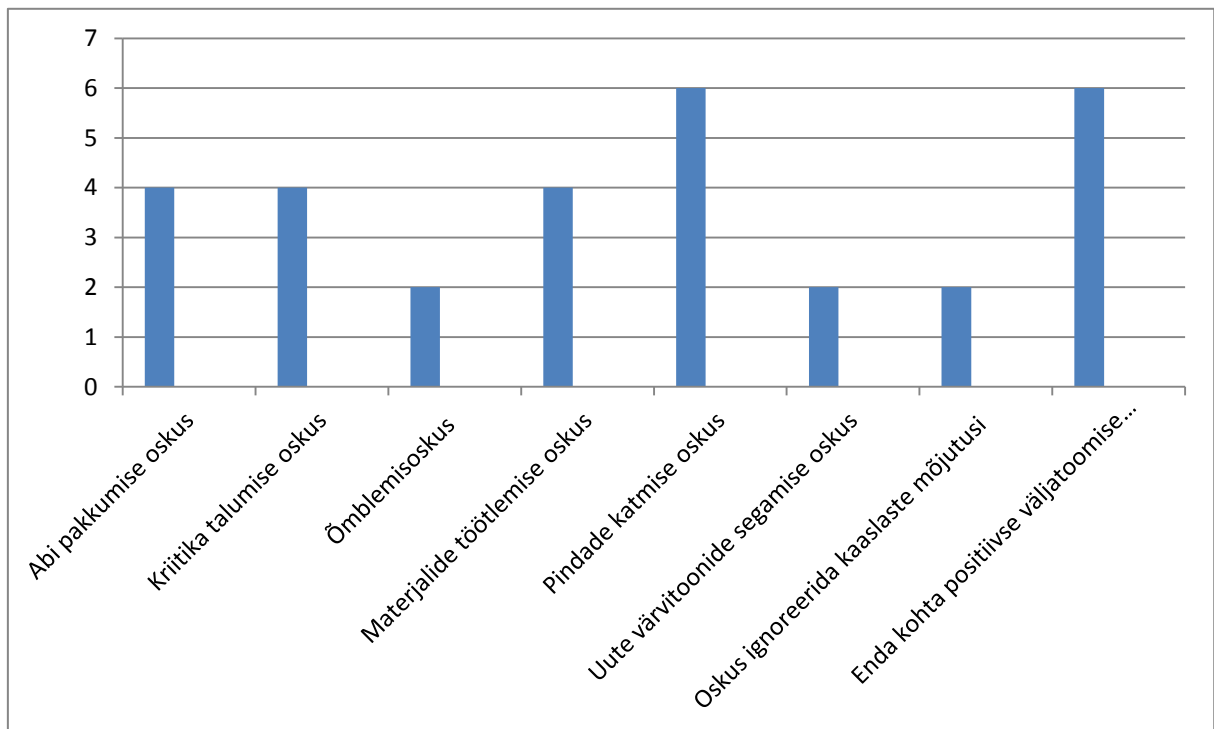
Munakarbist lilled ei mahtunud ühegi osaleja lemmiku kolme sekka.

Joonis 1. Kõige enam huvi pakkunud teemad

3.1.2. Oskused

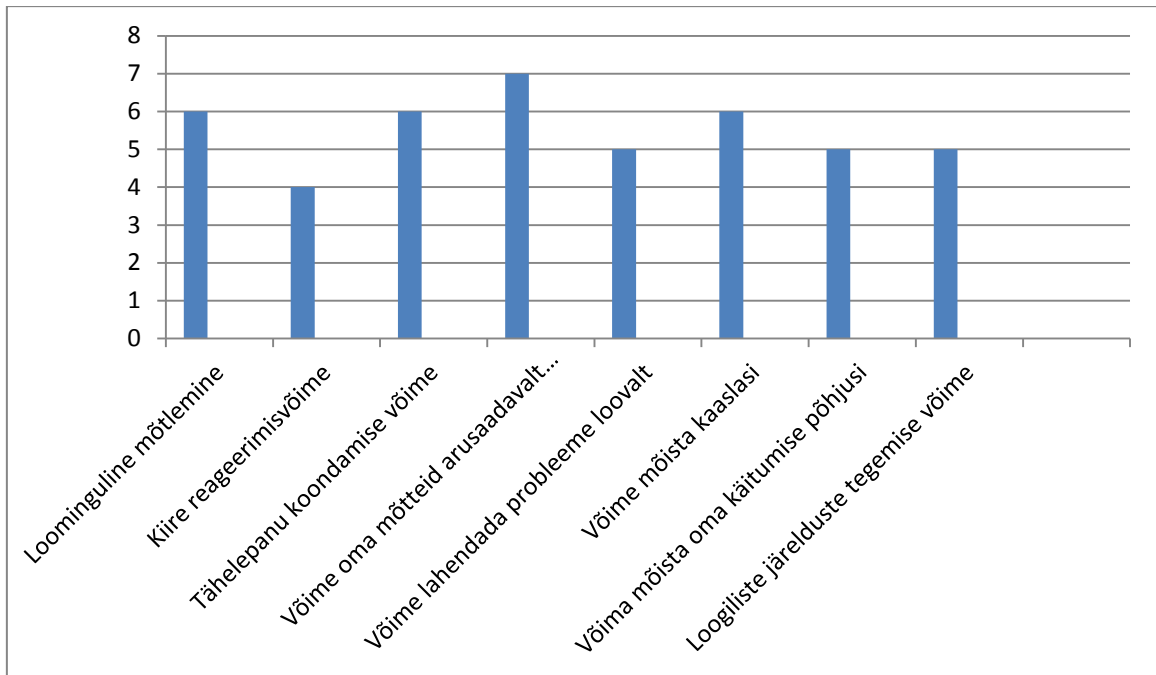
Jooniselt 2 on näha, et sotsiaalsetest oskustest on osalejatel kõige enam loovustubades edasi arenenud oskus tuua enda kohta välja positiivset. Käelistest oskustest on osalejatel kõige enam edasi arenenud pindade katmise oskus.

Joonis 2. Loovustubades edasi arendatud sotsiaalsed ja käelised oskused.

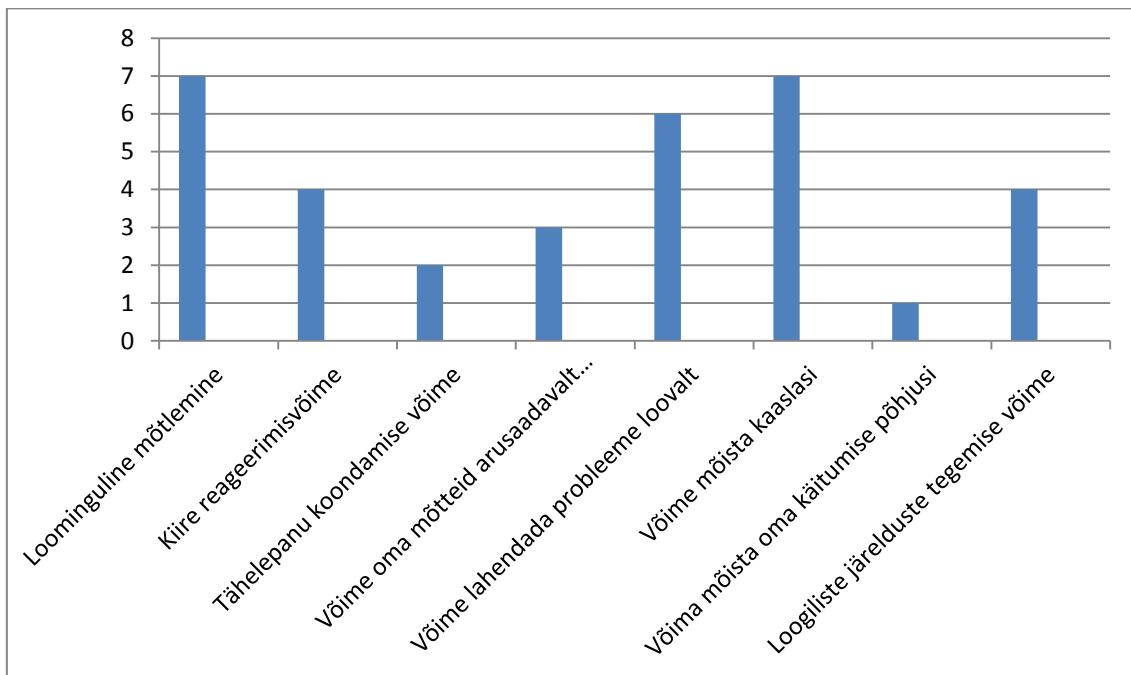
3.1.3. Võimed ja omadused

Jooniselt kolm on näha, et kõige enam (seitse vastajat kaheksast) on osalejad avastanud endas võime oma mõtteid arusaadavalt väljendada. Kuus vastajat kaheksast on avastanud endas loomingulise mõtlemise, tähelepanu koondamise võime ning võime mõista kaaslasi.

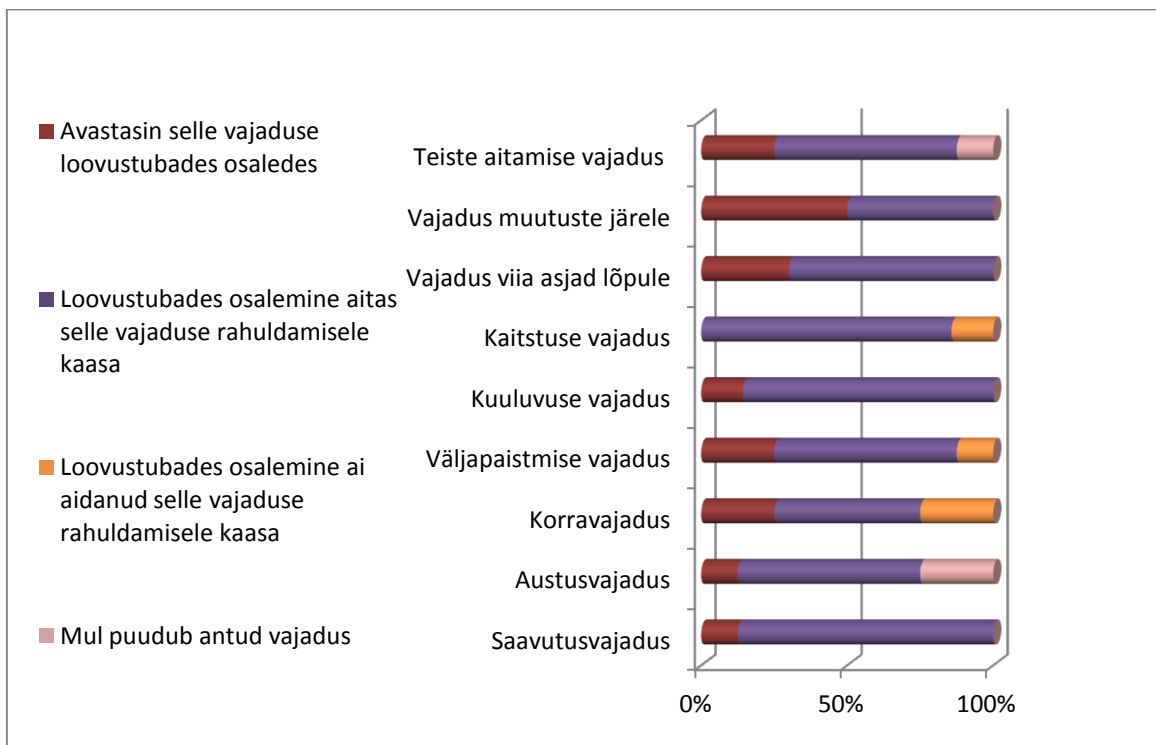
Joonis 3. Võimed ja omadused, mis noored töötubades osaledes enda kohta avastasid.

Joonis 4 näitab, et töötubades osalejad hindavad endas kõige rohkem loomingulist mõtlemist ja võimet mõista kaaslasi.

Joonis 4. Võimed ja omadused, mis osalejad endas kõige rohkem hindavad.

3.1.4. Vajadused

Joonis 5. Kuidas aitasid loovustoad kaasa osalejate arusaamistele oma vajadustest.

Jooniselt 5 on näha, mis vajadused töötubades rahuldatud said ning missuguseid vajadusi osalejad enda kohta avastasid. Vajadused, mille rahuldamisele loovustubades osalemine kaasa aitas, on joonisel märgitud violetse värviga. Vajadused, mille osalejad loovustubades avastasid, on tähistatud purpurpunase värviga. Vajadusi, millele loovustubades osalemine kaasa ei aidanud, oli noorte hinnangul vähe (tähistatud oranži värviga). Oli ka neid vajadusi, mida noored arvasid, et neil pole (tähistatud roosa värviga).

3.2. Eneserefleksioon

Mina kui juhendaja õppisin loovustube juhendades hindama enam noorte poolt pakutavaid lahendusi. Õppisin, et vahel tuleb võtta see julgus ja lasta noortel tegutseda just nii, nagu nemad tahavad, jälgides nende toimetamisi ja õppides neilt. Käelise loovtegevuse töötoad kujunesid koosviibimisteks, kust absoluutselt igalt osalejalt oli midagi õppida. Ehkki ma ei küsinud seda küsimustikus, usun, et iga osaleja sai protsessi käigus tunda eduelamust. Mina juhendajana tegin selleks omalt poolt kõik. Kavandades töötube, mõistsin, et töötoa kava aitab mul ennast enesekindlamalt tunda, ehkki teadsin sisuliselt ka ilma kavadeta, mida igal korral teha soovin,

andis just motiveerimise ja reflekteerimise kirjalik kavandamine mulle kindluse, et töötuba õnnestub ning kavandatud eesmärgid saavad täidetud. Protsessi käigus sain äärmiselt kasuliku praktilise juhendamise kogemuse, mis andis kindlustunde ka erialavaliku puhul. Ehkki olin alguses ja olen veidi ka siiani ebakindel, ei leia võib-olla juhendades alati õigeid väljendeid või ei taba ära õiget hetke, millal teha märkus, annab iga kogemus ja selle analüüsimine enesekindlust juurde.

KOKKUVÕTE

Minu loovpraktilise lõputöö eesmärk oli juhendades käelise loovtegevuse töötube, toetada noori nende võimete, sotsiaalsete ja käeliste oskuste, huvide ja vajaduste tuvastamisel ja realiseerimisel. Sooritasin töö MIMO projekti jätkuprojektina, millest tulenevalt rakendasin juhendamisel kunstimeetodeid.

Töötubades osalesid kaheksa 13. – 19. aastast neidu, kes olid vabatahtlikult otsustanud hakata käima käelise loovtegevuse töötubades, kus nad said kogeda vaheldumisi nii vaeva kui rõõmu isevalmistatud ja omanäolistest esemetest. Osalemise põhjusteks toodi nii sõber läks – lähen ka printsiipi, kui ka isiklikku huvi millegi uue vastu.

Kokkuvõtteks võib öelda, et rakendades juhendades kunstimeetodeid, õppisid osalejad ennast kui isiksust paremini tundma, avastasid endas nii uusi võimeid ja omadusi kui said olemasolevaid rakendada ning neile hinnanguid anda. Läbi käelise loovtegevuse arenesid nii käelised kui sotsiaalsed oskused.

Osalejate hinnangul arenesid käelistest oskustest kõige enam pindade katmise oskus ja sotsiaalsetest oskustest enda kohta positiivse väljatoomise oskus, mis on äärmiselt oluline sotsiaalne oskus. Töötubade käigus valmisid isikupärased kunstiteosed, kus autorid julgesid katsetada ning leida uusi ja loovaid lahendusi, seeläbi arenesid osalejate kunsti- ja loovusalased oskused. Rakendatud kunstimeetodite seast leidis iga osaleja oma huvidele vastavaid teemasid. Osaledes töötubades, tuvastasid noored endis hulga vajadusi, enam olid esindatud vajadus muutuste järele ja vajadus viia asjad lõpule. Lisaks olid käelise loovtegevuse töötoad soodsaks keskkonnaks, mis aitas paljude vajaduste rahuldamisele kaasa, näiteks saavutusvajadus, kaitstuse vajadus. Vähe ei olnud esindatud ka vajadused nagu teiste aitamise vajadus, väljapaistmise vajadus ja austusvajadus.

KASUTATUD KIRJANDUS

Caldarella, P. & Merrell, K. W. 1997. *Common dimensions of social skills of children and adolescents: A taxonomy of positive behaviors.* - School Psychology Review <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=4&sid=998a0724-8768-4035-9589-5d7a095333e1%40sessionmgr112&hid=126&bdata=JnNpdGU9ZW9vc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=a9h&AN=9708120314> (24.04.13)

Esnar, T., Tuulmets, A. & Maalust, A. 2013. *Ainevaldkond „Kunstid“* http://www.curriculum.ut.ee/sites/default/files/sh/kogumik_kunstid.pdf (18.05.13)

Gümnaasiumi riiklik õppekava. 2013. Vabariigi Valitsus

Heinla, E. 2013. *Loovus – andekuse komponent.*

http://archimedes.ee/noorteadlased/otu/Eda_Heinla.pdf (18.05.13).

<http://et.wikipedia.org/wiki/Huvi> (20.05.13)

<http://www.rajaleidja.ee/voimed/> (18.05.13).

Krappe, J., Parkkinen, T. & Tonteri, A. 2012. *Introduction.* - Rmt: MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth. Turku University of Applied Sciences, lk 5 – 8

Krips, H. 2011. *Konfliktidest ja suhtlemisostkustest õpetamisel ning juhtimisel.* AS Atlex. Tartu.

Luumberg, L. 2012. *Kunstimeetodil põhineva noorsootöö projekti „MIMO Eesti 2011-2012“ tulemused Rapla noorte töögrupitagasiside näitel.* [Seminaritöö]. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Viljandi.

Pedastsaar, T. 2008. *Õpi- ja õpetamistegevused.* Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Viljandi.

Põhikooli riiklik õppekava. 2011. Vabariigi Valitsus.

Salumäe, K. 18.05.2013. *Suuline allikas: kunstimeetodite mõiste.* [käsikiri]. Viljandi.

www.mimo.ee (29.01.13).

TEISED KASUTATUD ALLIKAD

<https://www.facebook.com/doityourselfturkey?ref=ts&fref=ts> (20.01.13)

www.pinterest.com (20.01.13)

<http://tooleht.pbworks.com/w/page/22358075/tunnikava> (23.04.13)

LISA 1. KÜSIMUSTIK

Tere loovustubades osalenu!

Ole hea ja vasta järgnevatele küsimustele seoses toimunud loovustubade ja ringreisiga. Saadud vastuseid kasutan oma loov-praktilises lõputöös. Vastuste esitlemisel ma kellegi nime ei kasuta, pange oma arvamus kirja otse ja ausalt.

1. Vanus _____
2. Miks otsustasid hakata käima loovustubades?
3. Kirjelda mõne lausega kogemust, mis oled nende töötubade ja ringreisi jooksul saanud?
4. Palun anna tagasisidet, missuguseid uusi võimeid ja omadusi avastasid enda juures loovustubades osaledes ning missuguseid hindad enda puhul kõige enam?

Vali kummastki veerust 5 kõige olulisemat – tee rist vastava omaduse või võime taha!

Võime	Avastasin enda juures loovustubades osaledes (5)	Hindan enda juures kõige enam (5)
1. Loominguline mõtlemine		
2. Kiire reageerimisvõime		
3. Tähelepanu koondamise võime		
4. Võime oma mõtteid arusaadavalt väljendada		
5. Võime lahendada		

probleeme loovalt		
6. Võime mõista kaaslasi		
7. Võima mõista oma käitumise põhjusi		
8. Loogiliste järelduste tegemise võime		

5. Missuguseid oskusi said loovustubades tegutsedes edasi arendada? Vali alljärgnevatest oskustest 4 ja tõmba neile joon alla. . Sobivate puudumisel võid lisada ise uusi variante.

Abi pakkumise oskus

Kriitika talumise oskus

Õmblemisoskus

Materjalide töötlemise oskus

Pindade katmise oskus

Uute värvitoonide segamise oskus

Oskus ignoreerida kaaslaste mõjutusi

Enda kohta positiivse väljatoomise oskus

6. Mis läbitud teemadest on Sulle kõige enam huvi pakkunud? Vali alljärgnevatest teemadest 3 ning tõmba neile joon alla.

Origami

Munakarbist lilled

Kangatorudest toolid

Diskokuuli valmistamine

T-särkide ümbertöötlemine

Kaubaalusest diivani valmistamine

Vanadest sokkidest krunnide tegemine

WC-paberi rullidest piltide valmistamine

Klaaspudelitest vaaside meisterdamine

Kangale tarbeesemetega mustri trükkimine

7. Palun hinda, kuidas aitasid loovustoad kaasa Sinu arusaamisele oma vajadustest. Tee rist sobivasse lahtrisse! Valida võib rohkem, kui ühe variandi. Näiteks, kui avastasid antud vajaduse loovustubades, siis võis osalemine aidata kaasa ka selle vajaduse rahuldamisele.

	1.vastus:	2.vastus:	3.vastus	4.vastus
	Avastasin endas selle vajaduse loovustubades osaledes	Loovustubades osalemine aitas kaasa selle vajaduse rahuldamisele	Loovustubades osalemine ei aidanud kaasa selle vajaduse rahuldamisele	Arvan, et mul puudub antud vajadus
Saavutusvajadus				
Austusvajadus				
Korravajadus				
Väljapaistmise vajadus				
Kuuluvuse vajadus				
Kaitstuse vajadus				
Vajadus viia asjad lõpule				
Vajadus muutuste järele				

Teiste vajadus	aitamise				
-------------------	----------	--	--	--	--

Suur aitäh vastamast!

SUMMARY - APPLYING ART METHODS TO SPECIFY AND REALISE THE CAPABILITIES, SKILLS, INTERESTS AND NEEDS OF STUDENTS

My creative practical graduation paper's purpose was to support youngsters to specify and realise their capabilities, social and handicraft skills, interests and needs by instructing creative workshops of handicraft. The project was a continuous project of MIMO project which is why I used art methods.

There were eight 13 – 19 year old girls in the workshops, who had decided to join the project on their free will. The participants could experience both - the hard work and the joy of making something unique by themselves. The reasons why they participated were personal interests towards something new and also „my friend went, so I will“.

In conclusion I can say, that by using art methods in instructing the participants learned to know their personalities better, they discovered new capabilities and qualities in themselves and also learned how to value these qualities. Through creative activities of handicraft both manual and social skills were developed.

In participants stimulation the skills that were developed the best were how to cover different splinters and how to bring out good about themselves which is an extremely important social skill. During the workshops youngsters created art pieces, the authors dared to experiment and to find new and creative solutions, so the participants skills in art and creativity were developed. In applied art methods every participant could find something that she was interested in. In participating the workshops, youngsters specified many needs, mostly a need for change and a need for finishing things. Also the workshops of handicraft activities were suitable environment to satisfy many needs such as a need to achieve, a need to be safe, a need to help others and a need to stand out and to be respected.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Karin Siig _____

(autori nimi)

(sünnikuupäev: _____ 12.03.1990 _____)

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

KUNSTIMEETODITE RAKENDAMINE ÕPILASTE VÕIMETE, OSKUSTE, HUVIDE JA
VAJADUSTE TUVASTAMISEL NING REALISEERIMISEL

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on _____ Külli Salumäe _____,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, **21.05.2013**